

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

DIPLOMSKO DELO

PETRA AGNIČ

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

DIPLOMSKO DELO

**PROSTOVOLJNO DODATNO POKOJNINSKO ZAVAROVANJE V
OKVIRU 2. STEBRA V SLOVENIJI**

Ljubljana, september 2010

PETRA AGNIČ

IZJAVA

Spodaj podpisana Petra Agnič izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom prof. dr. Tineta Stanovnika, in dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____

Podpis: _____

KAZALO

UVOD	1
1 UREDITEV POKOJNINSKEGA SISTEMA V SLOVENIJI.....	2
1.1 Prvi steber	3
1.2 Drugi steber	3
1.3 Tretji steber	3
2 DRUGI STEBER V OKVIRU PROSTOVOLJNEGA DODATNEGA POKOJNINSKEGA ZAVAROVANJA	4
2.1 Vrste prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja in davčne olajšave	4
2.2 Izvajalci prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja.....	5
2.2.1 Vzajemni pokojninski skladi	6
2.2.2 Pokojninske družbe	7
2.2.3 Zavarovalnice	7
3 IZVAJALCI PROSTOVOLJNEGA DODATNEGA POKOJNINSKEGA ZAVAROVANJA V OKVIRU DRUGEGA STEBRA V SLOVENIJI.....	7
3.1 Opredelitev obračunskih stroškov izvajalcev	9
3.2 Poslovanje pokojninskih družb	10
3.2.1 Skupna pokojninska družba	11
3.2.2 Pokojninska družba A	11
3.2.3 Moja naložba, pokojninska družba.....	12
3.3 Poslovanje vzajemnih pokojninskih skladov.....	13
3.3.1 A III vzajemni pokojninski sklad	14
3.3.2 OVPS Banke Koper	15
3.3.3 Kapitalski vzajemni pokojninski sklad	15
3.3.4 Delta	16
3.3.5 Leon 2.....	17
3.4 Poslovanje zavarovalnic	18
3.4.1 Prva osebna zavarovalnica	19
3.4.2 Adriatic Slovenica	20
3.4.3 Zavarovalnica Triglav	20
4. ANALIZA POSLOVANJA PONUDNIKOV PDPZ.....	21
SKLEP	25
LITERATURA IN VIRI.....	27

KAZALO TABEL

<i>Tabela 1: Število vključenih zavarovancev v PDPZ po letih</i>	8
<i>Tabela 2: Prikaz kolektivnih načrtov pokojninskih družb po stroških in donosu v letu</i>	10
<i>Tabela 3: Prikaz individualnih načrtov pokojninskih družb po stroških in donosu v letu</i>	10
<i>Tabela 4: Obračunani stroški in provizije ter bruto premija Skupne, d. d., v evrih</i>	11
<i>Tabela 5: Obračunani stroški in provizije ter bruto premija Pokojninske družbe A, d. d., v evrih</i>	12
<i>Tabela 6: Obračunani stroški in provizije ter bruto premija Moje naložbe, d. d., v evrih</i>	12
<i>Tabela 7: Prikaz kolektivnih pokojninskih načrtov VPS po stroških in donosu v letu</i>	13
<i>Tabela 8: Prikaz individualnih pokojninskih načrtov VPS po stroških in donosu v letu</i>	13
<i>Tabela 9: Obračunani stroški in provizije ter ostale postavke AIII VPS v evrih</i> ...	14
<i>Tabela 10: Obračunani stroški in provizije OVPS ter ostale postavke Banke Koper v evrih</i>	15
<i>Tabela 11: Obračunani stroški in provizije ter ostale postavke KVPS v evrih</i>	16
<i>Tabela 12: Obračunani stroški in provizije ter ostale postavke Delte v evrih</i>	17
<i>Tabela 13: Obračunani stroški in provizije ter ostale postavke Leon 2 v evrih</i>	17
<i>Tabela 14: Prikaz kolektivnih pokojninskih načrtov zavarovalnice po stroških in donosu v letu</i>	18
<i>Tabela 15: Prikaz individualnih pokojninskih načrtov zavarovalnic po stroških in donosu v letu</i>	18
<i>Tabela 16: Obračunani stroški in provizije ter bruto premija Prve v evrih</i>	19
<i>Tabela 17: Obračunani stroški in provizije ter bruto premija Adriatic Slovenice v evrih</i>	20
<i>Tabela 18: Obračunani stroški in provizije ter bruto premija Zavarovalnice Triglav v evrih</i>	21
<i>Tabela 19: Sredstva zavarovancev razdeljena po ponudnikih PDPZ dne 31.12.2009</i>	22

KAZALO SLIK

<i>Slika 1: Tržni delež zavarovancev po ponudnikih PDPZ dne 31.12.2009 (v %) ...</i>	22
--	----

UVOD

Pokojninsko in invalidsko zavarovanje ima na slovenskih tleh dolgo tradicijo, začetki segajo že v čas 19. stoletja. Ker je bilo naše ozemlje v preteklosti v sestavi drugih držav, nikoli ni bilo povsem avtonomne pravne ureditve tega področja, ampak so pri nas veljali in se uporabljali predpisi držav, v okviru katerih se je Slovenija nahajala.

Po osamosvojitvi Slovenije je bil pripravljen nov zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki pa je bil uveljavljen šele 1. aprila 1992. V tem zakonu je bila urejena celotna ureditev sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Odpravljeni so bili poglobitni razlogi za prehitro rast števila upokojencev, saj je bila pravica do predčasne upokojitve omejena le na delavce, ki so izgubili zaposlitev zaradi stečajev kot presežni delavci, na trajno brezposelne delavce in na delovne invalide. Tudi zavarovanci s polno pokojninsko dobo se od takrat lahko upokojijo šele ob dopolnitvi določene starosti. Starostne meje za pridobitev starostne pokojnine so se postopno povišale za tri leta.

Po letu 1990 je bila odpravljena hiperinflacija. Sledili so poskusi sprememb v načinu usklajevanja pokojnin, ki je bil pred tem prilagojen hitri mesečni rasti plač. Prišlo je do blokade, ki je pripeljala do realnega povišanja pokojnin, to pa je povzročilo finančni zlom v sistemu pokojninskega in invalidskega zavarovanja v letu 1996. Krizo so rešili z izplačili državnih garancij, s tem pa so se problemi pokojninskega in invalidskega zavarovanja preselili v državni proračun.

Reforma v letu 1999 izhaja iz analiz, ki so bile pripravljene ob pomoči programa Phare in Svetovne banke. Ugotovitve teh raziskav so pokazale, da naj bi bil takratni pokojninski sistem nevzdržen na dolgi rok zaradi demografskih in gospodarskih gibanj v prihodnosti. Zato je bilo potrebno, da se v prihodnosti povečajo prispevki zavarovancev in delodajalcev (Štrovs, 2000, str. 12). S 1. 1. 2000 je v veljavo stopil novi zakon, ki je korenito reformiral sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Republiki Sloveniji. Uveden je bil tristebni sistem.

Cilj in namen diplomskega dela je predstaviti prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje (v **nadaljevanju PDPZ¹**) v Sloveniji v okviru drugega stebra. Opisala bom ureditev pokojninskega sistema, pojasnila osnovne pojme, predvsem pa se bom osredotočila na posamezne izvajalce oz. ponudnike PDPZ. Osnovni cilj je predstaviti pomen PDPZ in njegove izvajalce oz. PDPZ z vidika stroškov, poslovanja ter drugih kazalcev.

Pri izvajalcih bom predstavila poslovanje predvsem z vidika obračunanih stroškov in provizij, ki v skladu s pokojninskim načrtom pripadajo izvajalcu. Analizirala bom posamezne izvajalce med seboj po različnih kazalcih in le-te tudi razložila.

¹ Prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje je oblika zavarovanja, pri katerem zavarovanec prevzema naložbeno tveganje z zjamčenim donosom na vplačano čisto premijo.

PDPZ v Sloveniji izvaja 11 izvajalcev, ki imajo pokojninske načrte odobrene s strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. Izvajalce po statusu uvrstimo v 3 večje sklope, in sicer: pokojninske družbe, vzajemne pokojninske sklade ter zavarovalnice.

Poudarek diplomskega dela temelji na izvajalcih PDPZ v Sloveniji v okviru drugega stebra. Predstavila bom ponudnike PDPZ po posameznih sklopih, kjer bom primerjala vstopne, izstopne in upravljalvske stroške. To so obračunani stroški in provizije, imenovani tudi zavarovalni prihodki, ki pripadajo izvajalcu za opravljanje storitev PDPZ. Le-te bom ponazorila v tabelah po odstotkih, navedenih v pokojninskih načrtih, nato pa tudi z vidika poslovanja. Izvajalci morajo jamčiti minimalno zakonsko predpisano stopnjo donosnosti, ki je v letu 2009 znašala 40 % povprečne letne obrestne mere na državne vrednostne papirje in je zakonsko predpisana. Predpiše jo minister, pristojen za finance. V tabelah bom prikazala bruto premije pri pokojninskih družbah in zavarovalnicah, pri vzajemnih pokojninskih skladih pa so v tabelah prikazane čiste sedanje vrednosti sredstev.

Diplomsko delo je sestavljeno iz štirih poglavij. V uvodu je predstavljena problematika, s katero se bom ukvarjala v nadaljevanju diplomskega dela. Opredeljen je problem, predstavljena sta namen in cilj diplomskega dela. V prvem poglavju diplomskega dela je opisana ureditev pokojninskega sistema v Sloveniji in tristebni sistem. V drugem poglavju je podrobneje predstavljen drugi steber v okviru PDPZ v Sloveniji. V tretjem poglavju je opisano poslovanje posameznih izvajalcev PDPZ po obračunanih stroških in provizijah, letnem donosu, številu zavarovancev in podobnih postavkah. V četrtem poglavju je narejena analiza poslovanja PDPZ po deležu zbranih sredstev, številu zavarovancev in sredstvih na zavarovanca ter ostalih postavkah. Temu poglavju sledi še sklepno mnenje.

1 UREDITEV POKOJNINSKEGA SISTEMA V SLOVENIJI

Pokojninski sistem je namenjen zagotavljanju blaginje ljudi v obdobju po upokojitvi (Košak & Berk, 2007). Slovenski pokojninski sistem ima značilnosti kontinentalnega sistema: visok obseg pravic iz sistema socialne varnosti, osnovne socialne pravice pa so pogojene s plačevanjem prispevkov (Stanovnik, 2004, str. 192). Slovenski pokojninski sistem temelji na sistemu sprotnega kritja oz. t. i. *pay-as-you-go sistemu* (v nadaljevanju PAYG).

Za PAYG sistem je značilno, da zaposlena, aktivna generacija plačuje s svojimi prispevki pokojnine upokojencem in pri tem pričakuje, da bo generacija njenih otrok po istem pravilu financirala pokojnine njim (Bešter, 1996, str. 22). PAYG temelji na medgeneracijski solidarnosti in je oblika dokladnega sistema financiranja. Poleg dokladnega sistema financiranja poznamo še naložbeno obliko financiranja, po kateri se mesečni prispevki za dodatno pokojninsko zavarovanje nalogajo na zavarovancev osebni račun. Pogosto se za prvi steber, ki temelji na PAYG načelu, uporablja ime sistem sprotnega prispevnega kritja. Po tem sistemu v pokojninsko blagajno vplačujejo prispevke delodajalci in delojemalci, sodeluje pa tudi država. Gre za načelo tripartitnosti, to pomeni financiranje sistema od strani delodajalca, delojemalca in države.

Novi zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je vstopil v veljavo z dnem 1. 1. 2000. Uveljavlja koncept t. i. treh stebrov pokojninske reforme, ki jih predstavljam v nadaljevanju.

1.1 Prvi steber

Prvi steber predstavlja obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Izvaja ga Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ZPIZ), ki ima status javnega zavoda. Zaposleni in delodajalci skupaj vplačujejo prispevke v pokojninsko blagajno, iz katere se črpajo sredstva za pokojnine iz obveznega zavarovanja. Z obveznim pokojninskim zavarovanjem je prejemnik upravičen do doživljenjske oz. dosmrtna pokojnine, ko izpolni določene pogoje. Ti so odvisni od dopolnjene starosti zavarovanca in pokojninske dobe, razlikujejo pa se tudi po spolu. Z vključitvijo v to zavarovanje so zavarovanci upravičeni do socialnih pravic za primer starosti, invalidnosti, smrti, telesne okvare ter potrebe po stalni pomoči in postrežbi.

Prvi steber temelji na medgeneracijski solidarnosti, saj delovno aktivna populacija vplačuje prispevke v pokojninski sistem. Ta sredstva se sproti namenja pokojninam, ki jih prejemajo današnji upokojenci. Podobno bodo današnji zaposleni po načelu medgeneracijske solidarnosti prejeli pokojnino iz sredstev pokojninske blagajne, v katero bodo vplačevali sredstva takratni zaposleni.

1.2 Drugi steber

V drugem stebru poznamo dve obliki dodatnega pokojninskega zavarovanja: obvezno in prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje. Za vključitev v drugi steber je potrebno izpolniti pogoj, ki predstavlja vključitev v prvi steber oz. obvezno pokojninsko zavarovanje.

Obvezno dodatno zavarovanje je nadomestilo za nekoč beneficirano delovno dobo. Delodajalci ga plačujejo za svoje zaposlene, ki opravljajo posebno težka in zdravju škodljiva dela. To zavarovanje izvaja Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja (SODPZ), ki ga upravlja Kapitalska družba, d. d.. Klasična prostovoljna dodatna pokojninska zavarovanja pa lahko izvajajo vzajemni pokojninski skladi, pokojninske družbe in zavarovalnice.

Republika Slovenija kot delodajalka in sindikati v javnem sektorju so uredili dodatno pokojninsko zavarovanje za javne uslužbence v posebnem zakonu. Republika Slovenija je ustanovila Zaprt vzajemni pokojninski sklad za javne uslužbence (ZVPSJU), ki je začel poslovati z letom 2004. Upravlja ga Kapitalska družba.

1.3 Tretji steber

Tretji steber predstavljajo individualna prostovoljna dodatna pokojninska zavarovanja. Sem sodijo razne druge oblike rentnih varčevanj oz. zavarovanj, ki povečujejo socialno varnost zavarovancev ob upokojitvi. V tem stebru se lahko zavaruje vsak posameznik, saj vključitev v tretji steber ni pogojena z vključitvijo v prvi ali drugi steber. Varčevanje v tretjem stebru ni

davčno stimulirano, saj zanj ne veljajo posebne davčne olajšave. Poleg tega pa za to vrsto varčevanja ni zakonsko določenega zajamčenega donosa, kot je v drugem stebru.

2 DRUGI STEBER V OKVIRU PROSTOVOLJNEGA DODATNEGA POKOJNINSKEGA ZAVAROVANJA

Dodatno pokojninsko zavarovanje je oblika dolgoročnega varčevanja na osebnih računih zavarovancev z namenom, da se jim ob dopolnitvi določene starosti ali v drugih primerih, določenih v pokojninskem načrtu, iz privarčevanih sredstev skupaj z donosi iz naložb zagotovijo dodatne pokojnine ali druge pravice (Štrovs, 2000a, str. 205).

Glavne značilnosti prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja so sledeče (Ministrstvo za delo, družino in socialne razmere, 2003, str. 7):

- vanj se lahko vključijo samo zavarovanci oz. uživalci pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja,
- gre za obliko zavarovanja z obročnim vplačevanjem premije,
- gre za obliko zavarovanja, pri katerem zavarovanec prevzema naložbeno tveganje z minimalnim zajamčenim izplačilom,
- proti plačilu premije krije plačilo dodatne starostne pokojnine poleg pokojnine, do katere je zavarovanec oz. uživalec pravic upravičen na podlagi obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

2.1 Vrste prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja in davčne olajšave

V okviru PDPZ poznamo kolektivno vključitev zavarovanca prek svojega delodajalca in individualno vključitev zavarovanca v pokojninski načrt.

V **kolektivno zavarovanje** se vključijo posamezniki, ki so zavarovanci ali uživalci pravic iz obveznega pokojninskega zavarovanja. Vključijo se lahko prek delodajalca, ki lahko v celoti ali deloma financira pokojninski načrt. Premije plačuje podjetje ali zaposleni, lahko pa tudi oboji. Podjetja so upravičena do davčne olajšave ob doseženem pogoju, da je v pokojninski načrt vključenih več kot 51 % zaposlenih.

V **individualno zavarovanje** se lahko samostojno vključi vsak posameznik, ki je zavarovanec ali uživalec pravic iz obveznega pokojninskega zavarovanja. Za individualno dodatno pokojninsko zavarovanje plačujejo premije zaposleni sami, pri čemer so deležni davčne olajšave.

Ob tem moramo omeniti, da so zavarovanci PDPZ v drugem stebru upravičeni do olajšave, ki lahko znaša največ 24 % obveznih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje na zavarovanca, vendar ne več kot je določeno v zakonu. Davčne olajšave določa zakon o dohodnini in predstavljajo 5,844 % zavarovančeve bruto plače. Pokojninski načrti morajo biti vpisani v davčni register na Davčnem uradu Republike Slovenije.

Vsak posameznik je lahko vključen v en kolektivni pokojninski načrt in en individualni pokojninski načrt, znotraj kolektivnega pokojninskega načrta pa lahko poleg delodajalca vključuje tudi individualno premijo. Pri kolektivnem zavarovanju so davčne olajšave precej večje kot pri individualnem. V Sloveniji je večina zavarovancev vključena v PDPZ v okviru kolektivnega zavarovanja, število vključenih v individualno zavarovanje pa je zelo majhno. V kolektivno obliko PDPZ je bilo v letu 2009 vključenih 503.596 zavarovancev, v individualno pa 25.679 zavarovancev.

Če plačujeta premijo PDPZ tako delodajalec kot zaposleni, se pri določitvi maksimalne višine premije, za katero se priznava davčna olajšava, upošteva skupni znesek vplačanih premij.

Zavarovanec lahko v kolektivni pokojninski načrt vplačuje premije PDPZ le s participacijo delodajalca. Če plačuje zavarovanec premijo iz neto plače, se mu zniža osnova za dohodnino v letu, v katerem je bila premija plačana. Če si zavarovanec plačuje del premije sam iz neto plače, del pa mu plačuje delodajalec, ima prednost pri koriščenju davčnih olajšav delodajalec. Zavarovanec lahko uveljavlja kot davčno olajšavo pri dohodnini le razliko med uveljavljeno olajšavo delodajalca in zakonsko določeno mejo, ki predstavlja 24 % obveznih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za zavarovanca, vendar maksimalno 2.604,54 evra v letu 2009 (*Kolektivno dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje Adriatic Slovenice, 2010*).

Delodajalcu, ki financira pokojninski načrt kolektivnega zavarovanja, se premije PDPZ, ki jih plača v korist zavarovancev, priznajo kot davčna olajšava pri davku od dobička pravnih oseb in pri davku od dohodkov iz dejavnosti za leto, v katerem so bile premije plačane. Delodajalec od vplačanih zneskov premij ne plačujejo prispevkov za socialno varnost delojemalca, prav tako pa tudi ne davka na izplačane plače.

Pri individualnem dodatnem pokojninskem zavarovanju premijo vplačuje zaposleni sam. Hkrati je edini, ki je deležen davčnih olajšav iz tega naslova. Vplačila v dodatno pokojninsko zavarovanje, lahko zavarovanec uveljavlja v okviru davčne olajšave pri dohodnini.

2.2 Izvajalci prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja

Pokojninske načrte PDPZ izvajajo pokojninski skladi, ki se statusno oblikujejo na dva načina. Lahko so oblikovani kot vzajemni pokojninski sklad (VPS) ali pokojninska družba kot specializirana zavarovalna delniška družba. Pokojninske načrte PDPZ lahko izvajajo tudi zavarovalnice, ki imajo dovoljenje za opravljanje poslov življenjskega zavarovanja na podlagi Zakona o zavarovalništvu. Izvajalci VPS razpolagajo in gospodarijo z vplačanimi sredstvi zavarovancev oz. članov sklada. Ta sredstva se nalagajo dolgoročno na osebne račune zavarovancev. Ob dopolnitvi postavljenih pogojev, potrebnih za upokojitev, pa jih upravičenci prejemajo doživljenjsko v obliki dodatne pokojnine.

Pokojninski načrt odobri Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, če je le-ta v skladu z ZPIZ-1. Če gre za načrt vzajemnega pokojninskega sklada, poleg ministrstva za delo pri

odobritvi načrta sodeluje še Agencija za trg vrednostnih papirjev (v nadaljevanju ATVP). Pri odobritvi pokojninskega načrta zavarovalnic ali pokojninskih družb pri odobritvi načrta sodeluje še Agencija za zavarovalni nadzor. Davčne olajšave se lahko uveljavljajo, če je pokojninski načrt odobril minister, pristojen za delo, in je vpisan na Davčnem uradu Republike Slovenije.

Ob tem moramo omeniti še en pomemben pojem, in sicer kritni sklad. Kritni sklad je kritno premoženje, namenjeno kritju obveznosti zavarovalnic iz tistih vrst zavarovanj, za katere je potrebno oblikovati matematične rezervacije. Premoženje kritnega sklada je dovoljeno uporabiti samo za izplačilo terjatev iz zavarovanj, v zvezi s katerimi je bil oblikovan sklad (ZZavr-UPB2, 125. člen). V 127. členu ZZavr-UPB2 je podrobneje navedena obveznost do oblikovanja kritnega sklada.

2.2.1 Vzajemni pokojninski skladi

Vzajemni pokojninski sklad (v nadaljevanju VPS) je premoženje, ki je financirano s sredstvi, zbranimi z vplačilom premij prostovoljnega dodatnega zavarovanja oz. ustvarjenimi z upravljanjem s temi sredstvi, in je namenjeno kritju obveznosti do zavarovancev prostovoljnega dodatnega zavarovanja. Premoženje VPS mora biti ločeno od premoženja zavarovanja osebe, ki je oblikovala pokojninski načrt in upravljavca VPS. Premoženje vzajemnega sklada je v lasti članov sklada (Izvajalci dodatnega pokojninskega zavarovanja, 2010). VPS mora imeti v prvem letu po ustanovitvi najmanj 1.000 zavarovancev.

Premoženje VPS je razdeljeno na enake enote. Vrednost enote premoženja (v nadaljevanju VEP) VPS je enaka skupni čisti vrednosti premoženja VPS deljeno s številom enot v obtoku. Pri VPS se vplačana čista premija preračuna v ustrezno število enot premoženja VPS na določeni datum (datum konverzije oz. obračuna) glede na VEP na ta datum. Način določitve datuma konverzije predpiše ATVP (Štrovs, 2000, str. 544).

VPS so lahko zaprti ali odprti. O zaprtem vzajemnem skladu govorimo, ko so člani zaposleni pri ustanovitelju sklada, o odprtem pa, ko se vanj lahko vključijo tudi drugi. VPS niso pravne osebe. V ZPIZ-1 je opredeljeno in določeno, kdo lahko upravlja z VPS, določeni so upravljavci skladov. Pri tem moramo razlikovati med upravljavci in izvajalci skladov. Upravljavci VPS v primerjavi z izvajalci pokojninskega načrta ne morejo opravljati vseh poslov zavarovanja in nimajo dovoljenja, da izplačujejo dodatne pokojninske rente.

Upravljavci skladov so lahko zavarovalnice, ki imajo dovoljenje za opravljanje poslov upravljanja pokojninskih skladov po zakonu, ki ureja zavarovalništvo, banke, ki imajo dovoljenje za opravljanje poslov upravljanja pokojninskih skladov, po zakonu, ki ureja bančništvo ter Kapitalski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Kalčič, 2000, str. 9–10). Upravljavci VPS zbirajo premije PDPZ in vodijo osebne račune zavarovancev oz. članov sklada, upravljajo s premoženjem VPS ter izplačujejo odkupne vrednosti ob prenehanju zavarovanja.

2.2.2 Pokojninske družbe

Pokojninska družba kot specializirana zavarovalnica je po ZPIZ-1 opredeljena kot posebna pravno organizacijska oblika izvajanja prostovoljnih dodatnih pokojninskih zavarovanj. Pokojninska družba je pravna oseba, ki lahko izvaja (neposredno sklepa) samo eno vrsto zavarovanja, tj. dodatno pokojninsko zavarovanje in mora imeti (razen v prvem letu) najmanj 15.000 zavarovancev (Kalčič, 2001, str. 9–10). Pokojninska družba v okviru svojih nalog zbira premije za prostovoljno pokojninsko zavarovanje, vodi osebne račune svojih zavarovancev, upravlja s premoženjem pokojninske družbe, izplačuje pokojninske rente.

2.2.3 Zavarovalnice

V okviru PDPZ se ponuja tudi tretja možnost dodatnega zavarovanja, kjer pokojninski načrt lahko izvajajo tudi zavarovalnice, ki imajo dovoljenje za opravljanje poslov življenjskega zavarovanja po zakonu, ki ureja zavarovalništvo. Zavarovalnica je lahko izvajalka pokojninskih načrtov v okviru drugega stebra v primeru, da ustanovi in/ali upravlja pokojninski sklad ter izvaja pokojninski načrt. Slednji mora biti oblikovan v skladu z ZPIZ-1 in odobren s strani ministrstva za delo in Agencije za zavarovalni nadzor. V skladu z odobrenim pokojninskim načrtom sklepa pogodbe z zavarovanci. Zavarovalnice ponujajo dodatno pokojninsko zavarovanje tudi v okviru tretjega stebra.

3 IZVAJALCI PROSTOVOLJNEGA DODATNEGA POKOJNINSKEGA ZAVAROVANJA V OKVIRU DRUGEGA STEBRA V SLOVENIJI

V nadaljevanju bom predstavila izvajalce dodatnega pokojninskega zavarovanja v Sloveniji in jih med seboj primerjala. Po podatkih iz spletne strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve (MDDSZ) bom najprej navedla izvajalce dodatnega pokojninskega zavarovanja po statusu izvajalca ter število njihovih zavarovancev v okviru celotne skupine izvajalcev.

Po podatkih MDDSZ je bilo dne 31. 12. 2009 v PDPZ vključenih 529.275 zavarovancev. V PDPZ je bilo v letu 2009 vključenih 59,67 % zavarovancev obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (od 886.991 zavarovancev obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja). V pokojninski načrt je bilo dne 31. 12. 2009 vključenih 5.959 delodajalcev, od tega v pokojninske družbe in zavarovalnice 5.335 delodajalcev, v vzajemne pokojninske sklade pa le 624 delodajalcev. V kolektivno PDPZ je bilo vključenih 503.596 zavarovancev, preostalih 25.679 zavarovancev pa v individualno PDPZ.

Izvajalci so dne 31. 12. 2009 razpolagali z 1.524.885.637 evrov sredstev. Obseg sredstev, s katerimi so razpolagale zavarovalnice, je znašal 326.860.000 evrov, pokojninske družbe so razpolagale s 550.618.000 evrov, vzajemni pokojninski skladi pa s 647.407.637 evrov sredstev. Povprečna mesečna bruto premija na zavarovanca je za PDPZ v zavarovalnicah znašala 32,64 evra, za pokojninske družbe 41,27 evra (bruto premija), pri vzajemnih skladih pa je čista premija

znašala 35,74 evra² (*Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Dodatno pokojninsko zavarovanje, 2010*).

Tabela 1: Število vključenih zavarovancev v PDPZ po letih

Število vključenih	Status izvajalca			
	Vzajemni pokojninski skladi	Pokojninske družbe	Zavarovalnice	Skupaj
31. 12. 2009	247.482	154.976	126.817	529.275
31. 12. 2008	239.433	150.251	125.448	515.132
31. 12. 2007	231.396	142.658	117.012	491.066
30. 11. 2006	219.292	232.466		451.758
30. 06. 2004	195.138	143.443	38.349	376.930
31. 12. 2003	36.573	130.702	43.188	210.463
31. 12. 2002	31.539	103.760	37.745	173.044
31. 12. 2001	15.905	65.990	0	81.895

Vir: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Dodatno pokojninsko zavarovanje, 2010.

Iz tabele 1 lahko sklepamo, da se je v letu 2009 večina zavarovancev odločila za dodatno pokojninsko zavarovanje v obliki varčevanja v vzajemnih pokojninskih skladih, zato so naklonjeni zavarovanju pri pokojninskih družbah in v manjši meri zavarovalnicam.

V Sloveniji imamo v letu 2010 po podatkih iz spletne strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve 11 izvajalcev prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja z odobrenimi pokojninskimi načrti. Ti so po seznamu izvajalcev razdeljeni v naslednje 3 sklope.

Pokojninske družbe:

- Pokojninska družba A,
- Skupna pokojninska družba,
- Moja naložba, pokojninska družba.

Vzajemni pokojninski skladi:

- A III Vzajemni pokojninski sklad, katerega upravljavec je Abanka Vipava,
- OVPS Banke Koper, katerega upravljavec je Banka Koper,
- Kapitalski vzajemni pokojninski sklad,
- Delta, katerega upravljavec je Probanka in
- Leon 2, katerega upravljavec je Generali Zavarovalnica.

² Za zavarovalnice in pokojninske družbe je prikazana povprečna vplačana bruto premija na zavarovanca v obdobju 1. 1. 2009 – 30. 9. 2009, za vzajemne pokojninske sklade pa povprečna vplačana čista premija na člana v enakem obdobju.

Zavarovalnice:

- Prva osebna zavarovalnica,
- Zavarovalnica Triglav,
- Adriatic Slovnic, zavarovalna družba.

3.1 Opredelitev obračunskih stroškov izvajalcev

Višina premije za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje je lahko določena v odstotku od zavarovančeve bruto plače ali v absolutnem znesku. Čista premija za zavarovanje dodatne starostne pokojnine je vplačana zavarovalna premija, zmanjšana za vstopne stroške, ki pripadajo izvajalcu (Skupna, 2006, 17. in 26. člen pokojninskega načrta).

Naložbena politika je zelo pomembna. Najpomembnejši cilj te politike je zagotovo varnost naložb, ob nizkem tveganju pa je predpisan tudi zajamčen donos. To je donos, za katerega upravljavec jamči ne glede na dogajanje na trgu. Donosi niso tako visoki, kot bi lahko bili v drugih oblikah varčevanja. Potrebno pa je upoštevati dejstvo, da pri drugih oblikah varčevanja ni zajamčenega donosa.

Zajamčen donos je minimalni letni donos, ki ga pokojninska družba jamči zavarovancu na vplačano čisto zavarovalno premijo. Minimalna zajamčena stopnja donosnosti po ZPIZ-1 znaša 40 % povprečne letne obrestne mere na državne vrednostne papirje z dospelostjo nad enim letom. Predpisana je iz strani ministra, pristojnega za finance, ki najkasneje do 15. v mesecu objavi minimalno zajamčeno donosnost za pretekli mesec.

Izvajalci pokojninskih načrtov so v skladu z načrtom upravičeni, da za svoje storitve zaračunavajo vstopne in izstopne stroške ter upravljavsko provizijo. Vstopni stroški se obračunavajo v določenih odstotkih od vplačane premije mesečno, kot je opredeljeno v pokojninskem načrtu. Vstopni stroški so pri izvajalcih različni, v povprečju pa se gibljejo od 1,9 % do največ 6 % vplačane premije mesečno.

Ob prenehanju dodatnega pokojninskega zavarovanja so izvajalci pokojninskega načrta upravičeni do izstopnih stroškov, ki običajno predstavljajo do 1 % odkupne vrednosti premoženja ob prenehanju zavarovanja. Le Moja naložba obračunava izstopne stroške do 1,2 % odkupne vrednosti premoženja ob prenehanju.

Provizija za upravljanje se obračunava v odstotkih povprečne letne čiste vrednosti sredstev oz. premoženja in je določena v pokojninskem načrtu. Provizija upravljanja znaša pri izvajalcih do največ 1,5 % povprečne letne čiste vrednosti sredstev, obračunava pa se mesečno in predstavlja 1/12 tega odstotka.

Minister za finance predpiše najvišji dovoljeni odstotek vstopnih in izstopnih stroškov ter najvišjo provizijo za upravljanje vzajemnega pokojninskega sklada, do katere je upravičen upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada (318. člen ZPIZ-1). Odstotki obračunanih

vstopnih in izstopnih stroškov ter provizij, navedenih v pokojninskih načrtih, so običajno nižji od zakonsko predpisanih. Kot razlog lahko navedemo, da želijo biti izvajalci konkurenčni. Kot primer omenimo Mojo naložbo, ki je s 1. 1. 2010 vstopne stroške, ki so v skladu z pokojninskim načrtom znašali do 2,6 % mesečno, znižala do 1,9 % vplačane premije mesečno.

3.2 Poslovanje pokojninskih družb

V nadaljevanju bom v tabelah 2 in 3 prikazala zajamčen donos, vstopne in izstopne stroške ter upravljavsko provizijo pokojninskih družb v odstotkih po kolektivnem in individualnem pokojninskem načrtu.

Tabela 2: Prikaz kolektivnih načrtov pokojninskih družb po stroških in donosu v letu

Pokojninska družba	Pokojninski načrt	Zajamčen donos *	Vstopni stroški	Izstopni stroški	Upravljavska provizija
Skupna	PN-SK-01	50 %	do 4 %	1 %	1,25 %
Pokojninska družba A	PNA-01	50 %	3 %	1 %	1,25 %
Moja naložba	PN-PDPZ-MN-01/2000	60 %	do 2,6 %	do 1,2 %	od 0,5 % do 1 %

* Zajamčen donos predstavlja 40 % povprečne letne obrestne mere na državne vrednostne papirje z dospelostjo nad enim letom.

** Pokojninski načrt Skupne PN-SK-03 ni prikazan.

Vir: Kolektivni pokojninski načrti pokojninskih družb.

Tabela 3: Prikaz individualnih načrtov pokojninskih družb po stroških in donosu v letu

Pokojninska družba	Pokojninski načrt	Zajamčen donos *	Vstopni stroški	Izstopni stroški	Upravljavska provizija
Skupna	PN-SK-02	50 %	do 4 %	1 %	1,25 %
Pokojninska družba A	PNA-02	50 %	od 3 % do 5 %	1 %	1,25 %
Moja naložba	PN-PDPZ-MN-02/2001	60 %	do 2,6 %	do 1,2 %	od 0,5 % do 1 %

* Zajamčen donos predstavlja 40 % povprečne letne obrestne mere na državne vrednostne papirje z dospelostjo nad enim letom.

Vir: Individualni pokojninski načrti pokojninskih družb.

Kot je razvidno iz tabel 2 in 3, Skupna in Pokojninska družba A po kolektivnem in individualnem pokojninskem načrtu jamčita 50 % donos, Moja naložba pa jamči 60 % donos povprečne obrestne mere na državne vrednostne papirje z dospelostjo nad enim letom.

Vstopni stroški so v Moji naložbi od dne 1. 1. 2010 nižji od določenih v pokojninskih načrtih in znašajo do 1,9 % premije mesečno. Vstopni stroški pokojninskih družb znašajo največ do 4 %

premije mesečno. Izstopni stroški v Skupni in Pokojninski družbi A predstavljajo do 1 %, v Moji naložbi pa do 1,2 % odkupne vrednosti enot premoženja ob prenehanju pogodbe. Skupna in Pokojninska družba A obračunata provizijo za upravljanje sklada v višini 1,25 % od povprečne letne vrednosti premoženja. Moja naložba pa obračuna provizijo za upravljanje od 0,5 % do 1 % od povprečne letne vrednosti premoženja.

3.2.1 Skupna pokojninska družba

Skupna pokojninska družba, d. d. (v nadaljevanju Skupna), je vodilna med pokojninskimi družbami in je imela v letu 2009 največji tržni delež po zbranih sredstvih, po deležu vključenih zavarovancev pa je zasedla drugo mesto. Dne 31. 12. 2009 je bilo v Skupni v PDPZ vključenih preko 478 podjetij in 74.957 zavarovancev. Zbrana sredstva zavarovancev so dosegla 273,4 milijonov evrov. Konec leta 2009 je bila Zavarovalnica Triglav s 30,01 % lastniškim deležem ena izmed treh najpomembnejših lastnikov Skupne.

Skupna vključuje zavarovance v tri pokojninske načrte, dva sta kolektivna z oznakama PN-SK-01 in PN-SK-03, eden PN-SK-02 pa individualen. Za pokojninska načrta PN-SK-01 in PN-SK-02 je organiziran en kritni sklad, za pokojninski načrt PN-SK-03 pa drugi. Pri pokojninskem načrtu PN-SK-03 se v primerjavi z ostalima dvema ne obračunavajo vstopni stroški.

Tabela 4: Obračunani stroški in provizije ter bruto premija Skupne, d. d., v evrih

Postavka	Leto 2008	Leto 2009
Vstopni stroški	1.046.765	962.604
Izstopni stroški	6.024	11.011
Upravljavska provizija	2.638.516	3.137.769
Skupaj	3.691.305	4.111.384
Bruto premija	40.872.277	38.012.590

*Vir: Skupna pokojninska družba, d. d.,
Letno poročilo za poslovno leto, ki se je zaključilo 31. decembra 2009, str. 94–95.*

Skupna pokojninska družba, d. d., je imela v letu 2009 za 8 % nižje vstopne stroške kot v letu 2008, izstopni stroški pa so se v letu 2009 povečali za 82,8 %. Upravljavska provizija se je povečala za 18,9 %. Obračunani stroški in provizije oz. zavarovalni prihodki Skupne so se v letu 2009 glede na leto 2008 povečali za 11,38 %.

3.2.2 Pokojninska družba A

Pokojninska družba A, d. d., je ena izmed petih največjih izvajalcev PDPZ. Z zbranimi sredstvi s kar 16 % tržnim deležem zavzema drugo, po številu zavarovancev pa s 14 % tretje mesto. Dosežena donosnost premoženja za leto 2009 je znašala 3,77 %. Pokojninska načrta Pokojninske družbe A sta pokojninski načrt kolektivnega prostovoljnega dodatnega zavarovanja PNA-01 in pokojninski načrt individualnega prostovoljnega dodatnega zavarovanja PNA-02.

Dne 31. 12. 2009 je imela Pokojninska družba A kar 47.261 zavarovancev, zbranih pa 180,84 milijonov evrov sredstev. Število zavarovancev se je v letu 2009 v primerjavi z letom 2008 absolutno povečalo za 1.761 zavarovancev oz. relativno za 3,87 %.

Tabela 5: Obračunani stroški in provizije ter bruto premija Pokojninske družbe A, d. d., v evrih

Postavka	Leto 2008	Leto 2009
Vstopni stroški	693.789	667.297
Izstopni stroški	5.491	5.449
Upravljalvska provizija	920.878	1.083.873
Skupaj	1.620.158	1.756.620
Bruto premija	23.693.531	22.395.158

*Vir: Pokojninska družba A, d. d.,
Letno poročilo za leto, ki se je zaključilo 31. 12. 2009, str. 70.*

Pokojninska družba A, d. d., je imela v letu 2009 za 3,82 % nižje vstopne stroške kot v letu 2008. Upravljalvska provizija je bila v letu 2009 za 17,7 % višja, izstopni stroški pa so ostali na približno enaki ravni kot v letu 2008.

3.2.3 Moja naložba, pokojninska družba

Moja naložba, pokojninska družba d. d., izvaja pokojninska zavarovanja po dveh pokojninskih načrtih, in sicer po kolektivnem z oznako PN-PDPZ-MN-01/2000 in individualnem z oznako PN-PDPZ-MN-02/2001. Moja naložba v skladu z zakonom opravlja zgolj dejavnost življenjskih zavarovanj oz. prostovoljnih dodatnih pokojninskih zavarovanj.

Po podatkih Letnega poročila Moje naložbe je bilo dne 31. 12. 2009 v družbo vključenih 32.822 zavarovancev. V primerjavi z letom 2008 se je število zavarovancev relativno povečalo za 5,2 % oz. absolutno za 1.615 zavarovancev. Od tega je bila večina vključenih v kolektivni pokojninski načrt, in sicer kar 94,9 %, preostalih 5,1 % oz. 1.672 zavarovancev pa v individualni pokojninski načrt.

Tabela 6: Obračunani stroški in provizije ter bruto premija Moje naložbe, d. d., v evrih

Postavka	Leto 2008	Leto 2009
Vstopni stroški	374.232	375.613
Izstopni stroški	944	1.803
Upravljalvska provizija	804.922	945.576
Skupaj	1.180.098	1.322.992
Bruto premija	14.667.585	14.897.646

*Vir: Moja naložba, d. d.,
Letno poročilo za leto 2009, str. 44.*

Kot je razvidno iz tabele 6, je imela pokojninska družba Moja naložba v letu 2009 za 0,37 % višje prihodke od vstopnih stroškov, za 91 % višje prihodke od izstopnih stroškov ter za 17,47 % višje prihodke od upravljanja.

V letu 2009 je družba zavarovancem na osebne račune pripisala donosnost v višini 3,27 %, zajamčena donosnost po pokojninskih načrtih Moje naložbe je znašala 2,6 %, minimalna donosnost, zakonsko določena s strani Ministrstva za finance, pa 1,8 %.

3.3 Poslovanje vzajemnih pokojninskih skladov

V nadaljevanju bom v tabelah 7 in 8 prikazala vzajemne pokojninske sklade po kolektivnih in individualnih pokojninskih načrtih z vidika zajamčenega donosa, vstopnih in izstopnih stroškov ter upravljalvske provizije sklada v odstotkih.

Tabela 7: Prikaz kolektivnih pokojninskih načrtov VPS po stroških in donosu v letu

VPS	Pokojninski načrt	Zajamčen donos *	Vstopni stroški	Izstopni stroški	Upravljalvska provizija
A III VPS	PN1	50 %	4,25 %	1 %	1,3 %
OVPS	OVPS 01	50 %	do 4,25 %	do 1 %	1,25 %
KVPS	PN1 K	50 %	do 6 %	do 1 %	1,3 %
Leon 2	PN LEON 2K	60 %	do 3 %	do 1 %	1,15 %
Delta	PN-PRO-01/02	60 %	do 6 %	do 1 %	1,5 %

* Zajamčen donos predstavlja 40 % povprečne letne obrestne mere na državne vrednostne papirje z dospelostjo nad enim letom.

Vir: Kolektivni pokojninski načrti VPS.

Tabela 8: Prikaz individualnih pokojninskih načrtov VPS po stroških in donosu v letu

VPS	Pokojninski načrt	Zajamčen donos *	Vstopni stroški	Izstopni stroški	Upravljalvska provizija
A III VPS	PN2	50 %	3,5 %	1 %	1,3 %
OVPS	OVPS 02	50 %	4,25 %	do 1 %	1,25 %
KVPS	PN1 P	50 %	do 6 %	do 1 %	1,3 %
Leon 2	PN LEON 2I	60 %	3 %	do 1 %	1,15 %
Delta	PN-PRO-02/02	60 %	3 %	do 1 %	1,5 %

* Zajamčen donos predstavlja 40 % povprečne letne obrestne mere na državne vrednostne papirje z dospelostjo nad enim letom.

Vir: Individualni pokojninski načrti VPS.

Po pokojninskih načrtih kolektivnega in individualnega PDPZ pokojninska sklada A III in OVPS ponujata 50 % zajamčeni donos, medtem ko KVPS, Leon 2 in Delta nudijo 60 % zajamčen donos povprečne obrestne mere na državne vrednostne papirje z dospelostjo nad enim letom.

Vstopni stroški po pokojninskih načrtih se gibljejo od 3 % do največ 6 % vplačane premije mesečno. Izstopni stroški znašajo do 1 % odkupne vrednosti premoženja ob prenehanju PDPZ. Stroški upravljalvske provizije se gibljejo od 1,15 % do največ 1,5 % od povprečne letne čiste vrednosti sredstev oz. premoženja skladov in se obračunavajo mesečno.

Pri kolektivnem pokojninskem načrtu Leon 2 znašajo maksimalni vstopni stroški do 3 % od vplačane premije, so pa stroški pogojeni s številom vključenih zavarovancev v sklad. Do 50 delavcev znaša vstopna provizija 3 %, do 500 delavcev 2,5 %, do 1000 delavcev 2 %, nad 1000 delavcev pa 1 % vplačane premije mesečno. Pri pokojninskem načrtu Delte PN-PRO-01/02 so vstopni stroški prva tri leta 6 %, po treh letih znašajo 5,6 % od vplačane premije, po sedmih letih se dodatno znižajo za 0,1 % na leto in dosežejo najnižjo vrednost 4 % po triindvajsetih letih.

3.3.1 A III vzajemni pokojninski sklad

Ustanovitelj in upravljaevac A III Vzajemnega pokojninskega sklada (v nadaljevanju A III VPS) Abanke je Abanka Vipa, d. d., Ljubljana. Zavarovalnica Triglav, d. d., Ljubljana, je lastnik 25,6 % kvalificiranega deleža Abanke Vipe, d. d., Ljubljana. Donosnost sklada A III VPS v poslovnem letu 2009 je bila 7,74 %, s tem je dosegel tretje mesto med VPS kot izvajalci PDPZ.

Število zavarovancev sklada se je v letu 2009 v primerjavi z letom 2008 povečalo za 4,4 % in je na zadnji dan leta predstavljalo 2.997 zavarovancev. V skladu prevladuje kolektivna vključitev zavarovancev v PDPZ, tako je imel sklad dne 31. 12. 2009 sklenjenih 59 pogodb o financiranju pokojninskega načrta z delodajalci.

Tabela 9: Obračunani stroški in provizije ter ostale postavke A III VPS v evrih

Postavka	Leto 2007	Leto 2008	Leto 2009
Vstopni stroški	47.121	52.465	54.675
Izstopni stroški	290	170	290
Upravljalvska provizija	106.758	135.615	168.154
Skupaj	154.169	188.250	223.119
Čista vrednost sredstev	9.344.517	10.979.844	14.354.974

*Vir: A III vzajemni pokojninski sklad Abanke Vipe, d. d., Ljubljana,
Letno poročilo za leto, končano 31. decembra 2009, str. 21–22, 25–27.*

V tabeli 9 so prikazani obračunani stroški in provizije sklada v evrih, izstopni stroški so zaokroženi. V letu 2009 je sklad A III VPS obračunal za 24 % višjo upravljalvsko provizijo v višini 168.154 evrov, vstopni stroški pa so se povečali za 4,2 %. Izstopni stroški so bili v letu 2007 in 2009 na približno enaki ravni in so znašali okrog 290 evrov, v letu 2008 pa okrog 170 evrov.

3.3.2 OVPS Banke Koper

Ustanovitelj in upravljavec premoženja Odprtega vzajemnega pokojninskega sklada (v nadaljevanju OVPS) je Banka Koper, d. d.. Konec leta 2009 je bilo v sklad vključenih 6.022 zavarovancev, kar predstavlja 3 % več glede na predhodno leto. V kolektivno pokojninsko zavarovanje je bilo vključenih 5.337 zavarovancev oz. 108 podjetij, v individualno pa 685 zavarovancev. Donosnost OVPS Banke Koper v poslovnem letu 2009 je bila 5,19 %.

Tabela 10: Obračunani stroški in provizije OVPS ter ostale postavke Banke Koper v evrih

Postavka	Leto 2006	Leto 2007	Leto 2008
Vstopni stroški	124.545	136.937	150.530
Izstopni stroški	417	446	992
Upravljalvska provizija	169.713	235.078	281.803
Skupaj	294.675	372.461	433.325
Čista vrednost sredstev	16.072.033	21.384.779	24.053.090

*Vir. Odprti vzajemni pokojninski sklad Banke Koper, d. d.,
Letno poročilo 2008, str. 10–11, 21, 71.*

Upravljavec je v letu 2008 obračunal na vplačane premije za 9,9 % višje vstopne stroške in za 122,4 % višje izstopne stroške v primerjavi s predhodnim letom. OVPS je bil skladno z določili pokojninskega načrta v letu 2008 upravičen do upravljalvske provizije v višini 281.803 evrov, leta se je v letu 2008 povečala za 19,88 %.

3.3.3 Kapitalski vzajemni pokojninski sklad

Kapitalska družba, d. d. (v nadaljevanju KAD), je delniška družba, katere ustanovitelj in hkrati edini delničar je Republika Slovenija. KAD je bila ustanovljena z namenom ustvarjati dodatna sredstva za pokojninsko in invalidsko zavarovanje z upravljanjem lastnega premoženja. KAD deluje samostojno in sprejema poslovne odločitve v skladu z zakonom in statutom družbe ter po sprejeti poslovni politiki družbe.

Kapitalska družba danes upravlja štiri pokojninske sklade (Kapitalska družba, 2010, str. 7):

- Prvi pokojninski sklad Republike Slovenije (PPS),
- Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja Republike Slovenije (SODPZ),
- Kapitalski vzajemni pokojninski sklad (KVPS) in
- Zaprti vzajemni pokojninski sklad za javne uslužbence (ZVPSJU).

KAD je ustanoviteljica in upravljavka odprtega pokojninskega sklada z imenom Kapitalski vzajemni pokojninski sklad (v nadaljevanju KVPS). KVPS je največji odprti vzajemni pokojninski sklad. V okviru tega sklada izvaja individualni pokojninski načrt PN1 P in kolektivni pokojninski načrt PN1 K v okviru PDPZ.

KVPS ima dvakrat večje število zavarovancev kot vsi ostali upravljavci VPS skupaj. Čista vrednost sklada je več kot dvakrat večja kot pri vseh ostalih upravljavcev VPS. V letu 2009 je v skladu varčevalo 35.485 zavarovancev oz. se je število zavarovancev v primerjavi z letom poprej povečalo za 4,11 %. Po kolektivnem pokojninskem načrtu PN1 K je varčevalo 34.628 zavarovancev, v individualnem PN1 P pa 1.572 zavarovancev. Večino sredstev v sklad prinesejo člani, ki se vključijo v kolektivno pokojninsko zavarovanje. Nekateri člani so vključeni v oba pokojninska načrta, zato je skupno število članov, vključenih v posamezni pokojninski načrt, večje od skupnega števila zavarovancev sklada KVPS, kjer je tak zavarovanec štet samo enkrat.

Tabela 11: Obračunani stroški in provizije ter ostale postavke KVPS v evrih

Postavka	Leto 2007	Leto 2008	Leto 2009
Vstopni stroški	418.000	457.000	446.000
Izstopni stroški	6.000	27.000	12.000
Upravljalvska provizija	1.602.000	1.823.000	2.105.000
Skupaj	2.026.000	2.507.000	2.563.000
Čista vrednost sredstev	136.934.000	142.971.000	183.332.000

*Vir: Kapitalska družba, d. d.,
Letna poročila KVPS za leto 2007, 2008 in 2009.*

Po podatkih iz letnih poročil KVPS je sklad v letu 2009 obračunal stroške in provizije v višini 2.563.000 evrov sredstev. Tako so se v letu 2009 v primerjavi z letom poprej vstopni stroški zmanjšali za 2,4 %, izstopni pa za 55,6 %. Prihodki od upravljalvske provizije so se povečali za 2,23 %. V letu 2009 so imeli v primerjavi z letom 2007 dvakrat višje prihodke od izstopnih stroškov, vstopni stroški so bili večji za 6,70 %, prihodki od upravljalvske provizije pa so se povečali za 31,4 %. V letu 2009 je bila dosežena nominalna donosnost sklada 8,57 %, zajamčena donosnost v enakem obdobju je znašala 2,13 %.

3.3.4 Delta

Delta je vzajemni pokojninski sklad dodatnega pokojninskega zavarovanja, katerega je ustanovila in ga tudi upravlja Probanka. V okviru sklada imajo zavarovanci na izbiro dva pokojninska načrta, in sicer kolektivni PN-PRO-01/02 in individualni PN-PRO-02/02 pokojninski načrt prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

Število zavarovancev Delte se je v letu 2009 povečalo za 2,5 % in je ob koncu leta znašalo 4.256 zavarovancev. Večina novih članov v letu 2009 je pristopila v okviru kolektivnega pokojninskega načrta, in sicer 4.118 članov, medtem ko je delež članov v individualnem pokojninskem načrtu še vedno majhen, saj znaša le 138 novih članov. Vsi člani vplačujejo premije za PDPZ in predčasno dodatno pokojninsko zavarovanje.

Tabela 12: Obračunani stroški in provizije ter ostale postavke Delte v evrih

Postavka	Leto 2007	Leto 2008	Leto 2009
Vstopni stroški	31.142	36.184	30.856
Izstopni stroški	318	106	151
Upravljavška provizija	65.094	82.278	98.620
Skupaj	96.554	118.568	129.627
Čista vrednost sredstev	5.270.062	6.059.846	7.367.608

Vir: Delta vzajemni pokojninski sklad,
Letno poročilo za leto, končano 31. decembra 2009, str. 15.

Upravljavška provizija se je v letu 2009 v primerjavi z letom 2008 povečala za 19,8 %, vstopni stroški so se znižali za 14,73 %, izstopni stroški pa so se povečali za 42,45 %. Donosnost sklada je v letu 2009 znašala 5,98 %, zajamčena donosnost v enakem obdobju pa 2,62 %.

3.3.5 Leon 2

Ustanovitelj in upravljevec Odprtega vzajemnega pokojninskega sklada Leon 2 (v nadaljevanju OVPS Leon 2) je Generali Zavarovalnica, d. d., Ljubljana. OVPS Leon 2 je izvajalec prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja v okviru individualnega pokojninskega načrta PN Leon 2I in kolektivnega pokojninskega načrta PN Leon 2K.

V letu 2009 je bilo v skladu v kolektivnem pokojninskem načrtu vključenih 88 podjetij, poleg tega pa še 495 individualnih članov. Dne 31. 12. 2009 je sklad štel 4.772 zavarovancev, kar pomeni v primerjavi z letom poprej absolutno povečanje za 118 zavarovancev oz. relativno za 2,54 %.

Tabela 13: Obračunani stroški in provizije ter ostale postavke Leon 2 v evrih

Postavka	Leto 2007	Leto 2008	Leto 2009
Vstopni stroški	49.612	50.401	50.720
Izstopni stroški	278	379	378
Upravljavška provizija	115.219	140.427	167.461
Skupaj	165.109	191.207	218.559
Čista vrednost sredstev	13.297.838	15.556.814	19.442.974

Vir: Generali zavarovalnica, Odprti vzajemni pokojninski sklad Leon 2,
Letno poročilo 2009, str. 39–40.

Kot je razvidno iz tabele 13, je bila upravljavška provizija konec leta 2009 višja za 19,25 % glede na predhodno leto in za 45,34 % višja v primerjavi z letom 2007. Vstopni in izstopni stroški so v letu 2009 ostali na približno enaki ravni kot v predhodnem letu.

3.4 Poslovanje zavarovalnic

V tabelah 14 in 15 bom prikazala zjamčen donos zavarovalnic, vstopne in izstopne stroške ter upravljavsko provizijo v skladu s kolektivnim in individualnim pokojninskim načrtom v odstotkih v letu.

Tabela 14: Prikaz kolektivnih pokojninskih načrtov zavarovalnice po stroških in donosu v letu

Zavarovalnice	Pokojninski načrt	Zajamčen donos *	Vstopni stroški	Izstopni stroški	Upravljavska provizija
Prva osebna zavarovalnica	PN PPD-02	40 %	do 5,5 %	do 1 %	do 1,25 %
	PN PPD-03	40 %	do 5,5 %	do 1 %	do 1,5 %
	PN PPD-04	40 %	do 5,5 %	do 1 %	do 1,5 %
	PN PPD-06	40 %	do 5,5 %	do 1 %	do 1,5 %
	PN-DPO1	55 %	do 5,5 %	do 1 %	do 1,5 %
	PN-SO1	55 %	do 5,5 %	do 1 %	do 1,5 %
Adriatic Slovnic	PN-A01	60 %	do 5 %	1 %	1,25 %
Triglav	PN-ZT-03	50 %	do 5,8 %	1 %	1,5 %

* Zajamčen donos predstavlja 40 % povprečne letne obrestne mere na državne vrednostne papirje z dospelostjo nad enim letom.

Vir: Kolektivni pokojninski načrti zavarovalnic.

Tabela 15: Prikaz individualnih pokojninskih načrtov zavarovalnic po stroških in donosu v letu

Zavarovalnice	Pokojninski načrt	Zajamčen donos *	Vstopni stroški	Izstopni stroški	Upravljavska provizija
Prva	PN PPD-09	40 %	do 5,5 %	do 1 %	do 1,5 %
Triglav	PN-ZT-04	50 %	do 5,8 %	1 %	1,5 %

* Zajamčen donos predstavlja 40 % povprečne letne obrestne mere na državne vrednostne papirje z dospelostjo nad enim letom.

Vir: Individualni pokojninski načrti zavarovalnic.

Prva osebna zavarovalnica ponuja kolektivno pokojninsko zavarovanje v okviru šestih pokojninskih načrtov, individualno pa v okviru enega pokojninskega načrta. Vstopni stroški znašajo v vseh pokojninskih načrtih Prve do 5,5 % vplačane premije mesečno.

Zavarovalnice jamčijo do 60 % letni donos povprečne obrestne mere na državne vrednostne papirje z dospelostjo nad enim letom. Obračunavajo do 5,8 % vstopnih stroškov na vplačano premijo, izstopne stroške do 1 % odkupne vrednosti premoženja ter upravljavsko provizijo v višini do 1,5 % povprečne letne čiste vrednosti sredstev. Adriatic Slovnic v okviru PDPZ do sedaj ponuja le kolektivni pokojninski načrt, v prihodnosti pa nameravajo ponuditi tudi individualno pokojninsko zavarovanje.

3.4.1 Prva osebna zavarovalnica

Prva osebna zavarovalnica, d. d. (v nadaljevanju Prva), je članica skupine Prva Gorup, zavarovalniški holding, d. d. Je ena od njenih osmih hčerinskih družb in je v njeni stoddostni lasti. Prva osebna zavarovalnica upravlja štiri pokojninske kritne sklade. Družba ima registriranih deset pokojninskih načrtov, od tega ima sedem aktivnih. Šest pokojninskih načrtov je kolektivnih, eden je individualni. Primarna dejavnost Prve so posli prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

Prva osebna zavarovalnica, d. d., ima dovoljenje za opravljanje zavarovalnih poslov s področja nezgodnih zavarovanj, zdravstvenih zavarovanj, življenjskih zavarovanj, življenjskih zavarovanj vezanih na enote investicijskih skladov oz. na enote kritnega sklada ter zavarovanje s kapitalizacijo izplačil. V letu 2009 je družba izvajala predvsem posle v okviru pridobivanja zavarovanj s kapitalizacijo, kamor sodijo zavarovanja iz naslova prostovoljnih dodatnih pokojninskih zavarovanj.

Prva osebna zavarovalnica je vodilna med ponudniki PDPZ. Ima največje število vključenih zavarovancev, tudi v letu 2009 je ohranila vodilni delež s kar 23,6 %, hkrati je Prva vodilna tudi po velikosti osnovnega kapitala, ki znaša 8,2 milijonov evrov. V letu 2009 je bilo v zavarovalnici vključenih kar 78.890 zavarovancev. V Prvo je bilo dne 31. 12. 2009 vključenih že 2.485 delodajalcev.

Tabela 16: Obračunani stroški in provizije ter bruto premija Prve v evrih

Postavka	Leto 2008	Leto 2009
Vstopni stroški	722.838	694.095
Izstopni stroški	3.629	8.404
Upravljaljska provizija	1.832.340	2.257.998
Skupaj	2.558.808	2.960.496
Bruto premija	28.223.444	28.680.943

*Vir: Prva osebna zavarovalnica, d. d.,
Revidirano letno poročilo 2009, str. 86–89.*

V tabeli 15 so prikazani obračunani stroški in provizije Prve po kritnih skladih KS1, KS2, KS3 in KS4. Obračunani vstopni stroški iz naslova dodatnega pokojninskega zavarovanja so bili v letu 2009 za 4 % nižji, izstopni pa kar za 132 % višji glede leto poprej. Prihodki upravljaljske provizije pa so se povečali za 15,70 %.

V letu 2009 je bilo dosežen donos na vseh pokojninskih skladih višji od zajamčenega donosa. Tako je na kritnem skladu KS1 znašal 3,36 %, na KS2 3,45 %, na KS3 2,99 % in na KS4 2,84 %. Medtem ko je minimalni dosežen donos v enakem obdobju na KS1 znašal 2,37 %, je na KS2, KS3 ter KS4 znašal 1,75 %. Dosežen letni donos Prve osebne zavarovalnice v letu 2009 je znašal 3,09 %.

3.4.2 Adriatic Slovenica

Adriatic Slovenica Zavarovalna družba, d. d. (v nadaljevanju Adriatic Slovenica), je druga največja slovenska zavarovalnica. Nastala je z združitvijo dveh slovenskih zavarovalnic. Dne 29. 12. 2005 se je Slovenica, zavarovalniška hiša d. d., Ljubljana, pripojila k Adriaticu Zavarovani družbi, d. d., Koper, slednja pa se je preimenovala in od tedaj posluje pod imenom Adriatic Slovenica Zavarovalna družba, d. d..

Družba je leta 2008 naredila tudi prvi korak na trge jugovzhodne Evrope. V Beogradu je ustanovila in pričela poslovati z zavarovalnico AS neživotno osiguranje, a. d. o., Beograd, ki v Srbiji trži premoženjska in zdravstvena zavarovanja.

Povprečna dosežena donosnost naložb iz pokojninskega zavarovanja zavarovalnice v letu 2009 je bila 2,29 %, zajamčena donosnost pa je znašala 2,61 %. Zaradi nedoseganja donosnosti v letu 2009 je zavarovalnica prenesla na kritni sklad prostovoljnih dodatnih pokojninskih zavarovanj za 15.950 evrov lastnih sredstev.

Tabela 17: Obračunani stroški in provizije ter bruto premija Adriatic Slovenice v evrih

Postavka	Leto 2008	Leto 2009
Vstopni stroški	31.286	31.468
Izstopni stroški	85	39
Upravljaljska provizija	42.165	53.826
Skupaj	73.527	85.333
Bruto premija	1.032.867	986.160

*Vir: Adriatic Slovenica, Zavarovalna družba, d. d.,
Revidirano letno poročilo 2009, priloge str. 34.*

Po podatkih iz kritnega sklada pokojninskih zavarovanj zavarovalnice (tabela 16), so v letu 2009 obračunali za 0,6 % več vstopnih stroškov in za 27,7 % več provizij v primerjavi z letom 2008. Izstopni stroški so se v letu 2009 zmanjšali za 54,11 %.

3.4.3 Zavarovalnica Triglav

Zavarovalnica Triglav, d. d., je delniška družba s sedežem na Miklošičevi 19, Ljubljana. Večinska lastnika Zavarovalnice sta Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, ki ima v lasti 34,47 % delnic Zavarovalnice in Slovenska odškodninska družba, d. d., ki ima v lasti 28,07 % delnic Zavarovalnice.

Zavarovalnica ponuja široko paleto življenjskih in premoženjskih zavarovanj kot tudi druge pomožne storitve na področju zavarovanja in pokojninskih skladov. Zavarovalnica Triglav je v letu 2009 pripisala svojim zavarovancem dosežen donos v višini 8,11 %.

Zavarovalnica je tudi matična družba v Skupini Triglav. Skupino Triglav sestavljajo obvladujoča družba Zavarovalnica Triglav, d. d., in 22 odvisnih družb Zavarovalnice Triglav. Skupina Triglav je vodilna zavarovalno–finančna skupina v Sloveniji. Vse pomembnejši postajajo tudi na trgih jugovzhodne Evrope, kjer širijo svoje poslovanje.

Bonitetna agencija Standard & Poor's Ratings Services je dne 25. 8. 2009 potrdila dolgoročno kreditno bonitetno oceno in bonitetno oceno finančne moči "A" Zavarovalnici Triglav, d. d., ter Skupini Triglav. Zavarovalnica Triglav je kapitalsko prisotna v eni izmed največjih slovenskih bank Abanki Vipni, d. d., ki upravlja A III VPS.

Zavarovalnica Triglav v okviru PDPZ ponuja pokojninski načrt za individualno zavarovanje z oznako PN-ZT/04 ter za kolektivno zavarovanje z oznako PN-ZT/03. Konec leta 2009 je bilo v zavarovalnici vključenih 44.698 zavarovancev.

Tabela 18: Obračunani stroški in provizije ter bruto premija Zavarovalnice Triglav v evrih

Postavka	Leto 2008	Leto 2009
Vstopni stroški	746.474	700.903
Izstopni stroški	16.165	20.343
Upravljalvska provizija	1.365.026	1.712.540
Skupaj	2.127.665	2.433.786
Bruto premija	27.685.630	19.781.922

*Vir: Zavarovalnica Triglav, d. d.,
Poslovno poročilo Zavarovalnice Triglav, d. d., za leto 2009, str. 30.*

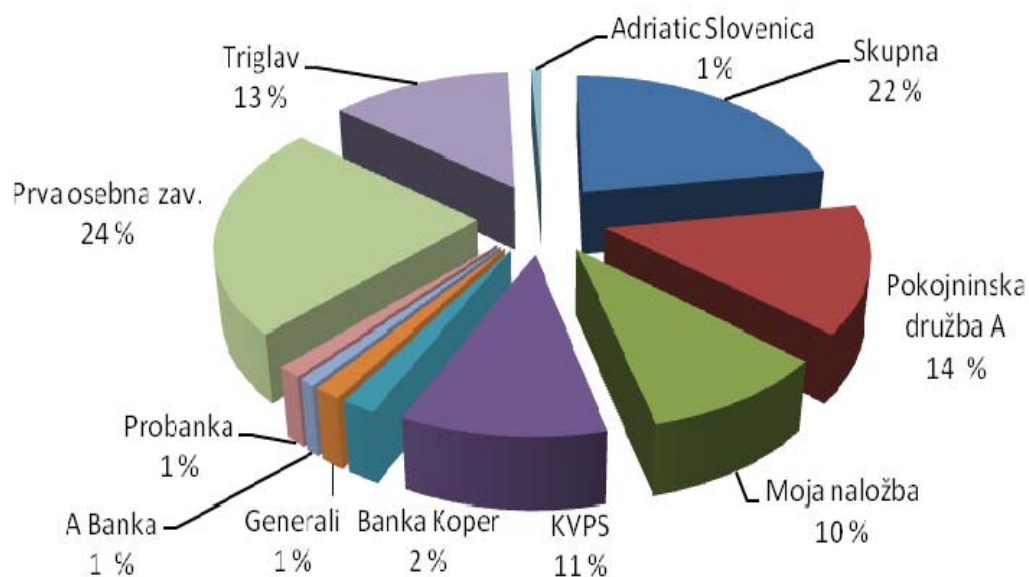
Po podatkih iz izida kritnega sklada PDPZ zavarovalnice so v letu 2009 obračunali za 14 % več stroškov in provizij. Vstopni stroški so se tako povečali za 6,1 %, izstopni za 25,9 %, stroški upravljanja pa za 25,5 %.

4. ANALIZA POSLOVANJA PONUDNIKOV PDPZ

V nadaljevanju bom predstavila analizo poslovanja ponudnikov PDPZ dne 31. 12. 2009. Po številu zavarovancev in zbranih sredstvih (kot je razvidno iz tabele 19) so bili v letu 2009 najmočnejši ponudniki pokojninske družbe. Te so imele po podatkih Skupne pokojninske družbe in časnika Dnevnik objavljenega z dne 18. 1. 2010 skupaj 154.779 zavarovancev oz. kar 46,30 % vseh zavarovancev, vključenih v sistem PDPZ. Zavarovalnice so imele 37,69 % zavarovancev, skupaj pa so zbrale 29,12 % tržni delež sredstev od celotnega PDPZ. VPS so imeli v enakem obdobju 16,01 % zavarovancev in 22,23 % tržni delež sredstev od celotnega PDPZ.

Slika 1 prikazuje tržni delež zavarovancev ponudnikov PDPZ dne 31. 12. 2009 v odstotkih. Med ponudniki PDPZ izstopajo predvsem Prva osebna zavarovalnica, Skupna, Pokojninska družba A, Zavarovalnica Triglav, Kapitalski vzajemni pokojninski sklad in Moja naložba.

Slika 1: Tržni delež zavarovancev po ponudnikih PDPZ dne 31.12.2009 (v %)

Vir: Skupna, d. d., Poslovno poročilo za poslovno leto, ki se je zaključilo 31. decembra 2009, str. 2 (podatki so oblikovani na podlagi časnika Dnevnik, objavljeno 18. 1. 2010).

Tabela 19: Sredstva zavarovancev razdeljena po ponudnikih PDPZ dne 31.12.2009

Ponudniki	Zbrana sredstva v mio EVR	Delež sredstev	Zav.	Delež zav.	Sred. na zav. v EVR
Skupna	273,4	24,11 %	74.957	22,42 %	3.647
Pokojninska družba A	181,3	15,98 %	47.000	14,06 %	3.856
Moja naložba	96,4	8,50 %	32.822	9,82 %	2.936
Pokojninske družbe skupaj	551,0	48,58 %	154.779	46,30 %	3.560
KVPS	180,7	15,94 %	35.485	10,61 %	5.093
Banka Koper	29,7	2,62 %	6.022	1,80 %	4.935
Generali	19,5	1,72 %	4.772	1,43 %	4.080
A Banka	14,8	1,30 %	2.997	0,90 %	4.938
Probanka	7,4	0,65 %	4.256	1,27 %	1.732
Skladi skupaj	252,1	22,23 %	53.532	16,01 %	4.709
Prva osebna zav.	172,1	15,18 %	78.890	23,60 %	2.182
Triglav	154,0	13,58 %	44.698	13,37 %	3.445
Adriatic Slovenica	4,9	0,43 %	2.428	0,73 %	2.026
Zavarovalnice skupaj	331	29,19 %	126.016	37,69 %	2.627
Skupaj	1.134,2	100,00 %	334.327	100,00 %	3.392

Vir: Skupna, d. d., Poslovno poročilo za poslovno leto, ki se je zaključilo 31. decembra 2009, str. 2 (podatki so oblikovani na podlagi časnika Dnevnik, objavljeno 18. 1. 2010).

Kot je razvidno iz tabele 19, je imela Skupna pokojninska družba dne 31. 12. 2009 94.957 zavarovancev oz. 22,42 % delež zavarovancev PDPZ, skupaj pa so zbrali 273,4 milijonov evrov sredstev, kar predstavlja 24,11 % delež od celotnega PDPZ. Skupna pokojninska družba zavzema prvo mesto po zbranih sredstvih in drugo po številu vključenih zavarovancev. Sledi ji Pokojninska družba A, katera je z 47.000 zavarovanci zasedla tretje mesto v skupini ponudnikov PDPZ in drugo po zbranih sredstvih, ki predstavlja 15,98 % PDPZ. V Pokojninski družbi A so v letu 2009 skupaj zbrali 181,3 milijonov evrov, kar predstavlja 15,98 % delež od celotnih zbranih sredstev PDPZ. Moja naložba po deležu zavarovancev in po deležu sredstev zavarovancev zaseda šesto mesto v skupini ponudnikov PDPZ.

Od vzajemnih pokojninskih družb najbolj izstopa KVPS, in sicer je imel 35.485 zavarovancev, ki so skupaj zbrali 180,7 milijonov evrov zbranih sredstev PDPZ. KVPS je tretji po zbranem številu zavarovancev in peti po zbranih sredstev od celotnega PDPZ. Po številu zavarovancev in deležu sredstev sledi Banka Koper na šestem, Generali pa na sedmem mestu. A Banka je zasedla deveto mesto po zbranem deležu sredstev in deseto po številu zbranih zavarovancev PDPZ. Ravno obratno je Probanka z upravljanjem Delte zasedla deveto mesto po številu zavarovancev in deseto po deležu zbranih sredstev PDPZ.

Od zavarovalnic najbolj izstopa Prva osebna zavarovalnica, ki je imela največ zavarovancev celotnega PDPZ. Dne 31. 12. 2009 je imela 78.890 zavarovancev, kar predstavlja 23,60 % celotnega PDPZ, po zbranih sredstvih pa je zasedla četrto mesto. Zavarovalnica Triglav je v letu 2009 zasedla četrto mesto po številu zavarovancev in peto po deležu zbranih sredstev PDPZ. Zavarovalnica Adriatic Slovenica je imela dne 31. 12. 2009 najmanj zavarovancev od vseh ponudnikov PDPZ in s tem tudi najmanj zbranih sredstev. Adriatic Slovenica je imela 2.428 zavarovancev, kar predstavlja 0,73 % delež PDPZ, skupaj pa so zavarovanci zbrali 4,9 milijonov evrov sredstev, kar predstavlja 0,43 % delež sredstev PDPZ.

Najvišja sredstva na zavarovanca imajo vzajemni pokojninski skladi, sledijo jim pokojninske družbe in nato še zavarovalnice. Prvo mesto je zasedel KVPS s 5.093 evrov sredstev na zavarovanca v povprečju, drugo OVPS Banke Koper, tretje Leon 2 Zavarovalnice Generali, četrto pa A III VPS, katerega upravlja A Banka. Najnižja sredstva na zavarovanca v PDPZ ima upravljavka VPS Delte, kjer so zavarovancem konec leta 2009 v povprečju pripisali sredstva v višini 1.732 evrov. Med pokojninskimi družbami je najvišja sredstva zavarovancem pripisala Pokojninska družba A v višini 3.856 evrov, sledi ji Skupna pokojninska družba v višini 3.647 evrov na zavarovanca. Zavarovancem Moje naložbe je bilo v povprečju na račun pripisanih sredstev v višini 2.936 evrov. Med zavarovalnicami je najvišja sredstva na zavarovanca pripisala Zavarovalnica Triglav, katero lahko uvrstimo na sedmo mesto po pripisani višini sredstev na zavarovanca v povprečju, Prvi osebni zavarovalnici pripada deveto, Adriatic Slovenci pa deseto mesto.

Kot je razvidno iz **priloge 1**, so v letu 2009 pokojninske družbe v primerjavi z letom 2008 obračunale za 10,77 % več, zavarovalnice pa za 15,12 % več stroškov in provizij. Pokojninske družbe so obračunale od 8 % do 12 % več, zavarovalnice pa od 14 % do 16 % več stroškov in

provizij v primerjavi z letom poprej. V letu 2009 je med pokojninskimi družbami imela največje prihodke od obračunanih stroškov in provizij Moja naložba, med zavarovalnicami Adriatic Slovenica, med VPS³ (**priloga 3**) pa Leon 2.

Prihodke izvajalcev od obračunanih stroškov in provizij sem za pokojninske družbe in zavarovalnice primerjala z obračunano bruto zavarovalno premijo (**priloga 2**). Tako sem dobila delež zavarovalne premije oz. podatek, kolikšen delež od obračunane bruto zavarovalne premije predstavljajo zavarovalni prihodki. Kot sem že predstavila, obračunani stroški in provizije zmanjšujejo premijo zavarovancev ter v skladu z zakonom pripadajo izvajalcu pokojninskega načrta.

V **prilogi 4** so prikazane bruto premije ter obračunani stroški in provizije ponudnikov PDPZ v letih 2008 in 2009. Pri VPS ni prikazana bruto premija, ampak čista sedanja vrednost sredstev na zadnji dan v letu. V **prilogi 5** so prikazane bruto premije, zmanjšane za obračune stroškov in provizij v letih 2008 in 2009. Pri VPS je prikazana čista sedanja vrednost sredstev, zmanjšana za obračune stroškov in provizij. Skupaj so imeli VPS najvišjo bruto premijo oz. čisto sedanjo vrednost sredstev, zmanjšano za vstopne in izstopne stroške ter upravljavsko provizijo. Razlaga tega ni popolnoma pravilna, saj je v pokojninskih načrtih ponudnikov navedeno, da je vplačana premija zmanjšana za vstopne stroške. Za primerjavo sem uporabila bruto premije pri zavarovalnicah in pokojninskih družbah, pri VPS pa čisto sedanjo vrednost sredstev. Od teh sem odštela ne le vstopne, temveč tudi izstopne stroške ter stroške upravljanja. Na ta način smo dobili neko logično primerjavo, saj poleg vstopnih stroškov izvajalci mesečno obračunavajo tudi provizijo za upravljanje, zanemariti pa ne smemo niti izstopnih stroškov.

Po podatkih iz letnega poročila Agencije za trg vrednostnih papirjev (ATVP) je imelo dne 31. 12. 2009 dovoljenje za poslovanje 6 VPS, v katere je bilo vključenih 246.767 članov⁴. V kolektivno obliko zavarovanja je bilo vključenih 244.202 zavarovancev, v individualno pa 3.280. Na zadnji dan leta 2009 so tako vsi VPS (vključno z ZVPSJU) upravljali sredstva v višini 647 milijonov evrov, kar je za 34 % več kot konec leta 2008 in za 47,4 % več kot leta 2007.

Iz podatkov o zbranih sredstvih oz. čisti vrednosti sredstev (**priloga 6**) je vidna prevladujoča vloga Kapitalske družbe na področju poslovanja VPS, pri čemer ne smemo zanemariti dejstva, da KAD upravlja dva sklada, od katerih ZVPSJU dosega 60,6 %, KVPS pa 28,4 % tržni delež.

Kot je razvidno iz **priloge 7**, sta imela po rasti vrednosti enote premoženja VPS v obdobju od 31. 12. 2008 do 31. 12. 2009 največji porast sklada Kapitalske družbe. ZVPSJU je imel največji porast s kar 8,85 %, KVPS pa 8,57 % porast. Sledijo jima A III VPS s 7,74 %, Leon 2 s 6,74 %, Delta s 5,99 % ter OVPS Banke Koper s 5,19 % porastom.

³ Za leto 2009 pri OVPS Banke Koper nisem našla podatkov, tako da je indeks I2009/2008 za OVPS Banke Koper izvzet pri tej razlagi.

⁴ ZVPSJU je namenjen javnim uslužbencem, zato ga v okviru PDPZ nisem predstavljala. V sklad ZVPSJU je bilo vključenih večina zavarovancev, in sicer kar 193.235 zavarovancev, v ostale sklade pa 53.532 zavarovancev

SKLEP

S 1. 1. 2000 je v veljavo stopil novi zakon, ki je korenito reformiral dotedanji sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Republiki Sloveniji. Uveden je bil tristebni sistem. Prvi steber je obvezen. Temelji na sprotnem prispevnem kritju, kar pomeni, da se iz tekočih prihodkov oz. prispevkov in davkov financirajo tekoči odhodki oz. pokojnine. Temelji na medgeneracijski solidarnosti oz. na t. i. *pay-as-you-go* ali dokladnem sistemu plačevanja in črpanja sredstev. Izvajalec prvega stebra je Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje oz. ZPIZ.

Pokojninska reforma je kot novost uvedla dodatna pokojninska zavarovanja v drugem stebru. Drugi steber predstavljajo dodatna pokojninska zavarovanja, ki so lahko po naravi obvezna in prostovoljna dodatna pokojninska zavarovanja. Obvezno dodatno zavarovanje je namenjeno delavcem, ki opravljajo zdravju škodljiva dela, upravlja ga Kapitalska družba v okviru Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja (SODPZ). Drugi del stebra predstavljajo klasična PDPZ in pokojninsko zavarovanje za javne uslužbence Država v okviru drugega stebra ponuja davčne olajšave, le-te pa so pri kolektivnem zavarovanju višje kot pri individualnem. V diplomskem delu so predstavljeni izvajalci oz. ponudniki klasičnega PDPZ brez ZVPSJU.

Tretji steber predstavljajo razne individualne oblike varčevanja za starost, za katere po zakonu niso predpisane davčne olajšave.

Zaradi demografskih sprememb in staranja prebivalstva bo pokojnina po projekcijah v prihodnosti bistveno nižja. Pojavlja se tudi vprašanje glede dolgoročne vzdržnosti pokojninskega sistema in uvedbe nove pokojninske reforme, ki naj bi v veljavo vstopila s 1. 1. 2011 in v sistem prinesla spremembe. Upokojitveni pogoji se ostrijo, tako naj bi se v prihodnje podaljšala delovna in tudi pokojninska doba. Pokojninska reforma postopoma deluje v smeri zmanjševanja obsega ter ravni pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (1. steber). Zato je pametno, da se odločimo za PDPZ že danes in privarčujemo dodatna sredstva, ki jih bomo prejeli ob upokojitvi.

Zavarovanci se lahko v pokojninski načrt vključijo kolektivno in individualno. Lahko so vključeni v obe obliki, vendar v vsaki obliki le enkrat. Večina zavarovancev je še vedno vključena v kolektivno zavarovanje, kot vzrok lahko navedemo, da so tudi davčne olajšave pri tem večje. Delež zavarovancev, vključenih v individualne pokojninske načrte, je še vedno zelo majhen. Če bi bile olajšave bolj ugodne kot pri kolektivnem, se bi verjetno vanj vključilo več zavarovancev. Pri individualnem zavarovanju bi bilo potrebno poleg stimulacije z olajšavami bolj ozaveščati ljudi o pomembnosti PDPZ, predvsem zaradi negativnih demografskih sprememb v prihodnosti.

V Sloveniji imamo 11 izvajalcev dodatnega pokojninskega zavarovanj, med katere sodi 5 vzajemnih pokojninskih skladov, 3 pokojninske družbe in 3 zavarovalnice. Med izvajalce

štejemo tudi banke in Kapitalsko družbo, saj upravljajo vzajemne pokojninske sklade, le-ti pa v skladu z ZPIZ-1 niso pravne osebe.

Največji tržni delež tudi v letu 2009 predstavljajo pokojninske družbe. Te so specializirane na svojem področju, tj. področju pokojninskega zavarovanja, in smejo opravljati le posle PDPZ. Sledijo jim vzajemni pokojninski skladi, tem pa zavarovalnice.

Med izvajalci izstopajo predvsem Prva osebna zavarovalnica, Skupna pokojninska družba, Pokojninska družba A, Zavarovalnica Triglav, Kapitalska družba in Moja naložba. Vodilni tržni delež v letu 2009 je imela Prva, drugo mesto je zasedla Skupna, tretje pa Pokojninska družba A. Opazimo lahko, da poleg Prve izstopajo pokojninske družbe in Kapitalska družba. Večinska lastnika Zavarovalnice Triglav sta ZPIZ z 34,47 % deležem in Slovenska odškodninska družba z 28,06 % deležem v osnovnem kapitalu zavarovalnice.

KAD je edini ponudnik, ki v okviru drugega stebra ponuja obe vrsti dodatnega pokojninskega zavarovanja: dodatno pokojninsko zavarovanje, namenjeno zaposlenim, ki opravljajo posebno težka in zdravju škodljiva dela (SODPZ), hkrati pa tudi klasično PDPZ. Dodatno pokojninsko zavarovanje, namenjeno javnim uslužbencem, je urejeno v posebnem zakonu, sredstva pa se zbirajo v ZVPSJU.

Namen moje diplomske naloge je bil predstaviti pomen PDPZ v Sloveniji v okviru drugega stebra. Zaradi neugodnih demografskih gibanj in sprememb na trgu dela bo v prihodnosti pokojnina iz prvega stebra precej nižja in premajhna za dostojno življenje takratnih upokojencev. Zato je vključitev v dodatno pokojninsko zavarovanje pametna izbira, saj že danes začnemo z varčevanjem sredstev, ki jih bomo ob upokojitvi prejeli kot dodaten vir dohodka oz. s katerimi bomo imeli na stara leta zagotovljeno finančno varno in brezskrbno starost.

Ko se odločamo med ponudniki PDPZ, moramo biti pozorni na to, kakšen letni donos v skladu s pokojninskim načrtom jamčijo. Ob tem pa ne smemo zanemariti stroškov in provizij, ki za opravljanje storitev pripadajo izvajalcem oz. ponudnikom PDPZ. To so vstopni in izstopni stroški ter upravljavska provizija.

Vstopni stroški se obračunavajo v določenem odstotku od vplačane premije mesečno in v letu 2009 znašajo do največ 6 % mesečne premije. Izstopni stroški se obračunavajo običajno do 1 % odkupne vrednosti premoženja ob prenehanju zavarovanja, upravljavska provizija pa v višini odstotka, navedenega v pokojninskem načrtu, od povprečne letne vrednosti premoženja. To nam pove, da je dejansko izvajalec mesečno upravičen do 1/12 provizije od povprečne letne vrednosti vplačanega premoženja.

Pri izbiri izvajalca je smiselno, da poleg vstopnih in izstopnih stroškov ter upravljavske provizije upoštevamo tudi druge značilnosti pokojninskega načrta, višino premije in podobno. Pomembno je, da preučimo pomembne elemente pokojninskih načrtov in se nato odločimo za tistega, ki nam najbolj ustreza.

LITERATURA IN VIRI

1. *A III vzajemni pokojninski sklad Abanke*. Najdeno 12. julija na spletnem naslovu <http://www.abanka.si/sys/cmsspage.aspx?MapaId=186>.
2. A III vzajemni pokojninski sklad, Abanke Vipe d. d. Ljubljana. *Letno poročilo za leto končano 31. decembra 2009*. B. k.: AIII VPS.
3. Adriatic Slovenica, Zavarovalna družba, d. d. (2010). *Revidirano letno poročilo 2009*. B. k.: Adriatic Slovenica.
4. Agencija za trg vrednostnih papirjev (2010, maj). *Poročilo o stanju in razmerah na trgu finančnih instrumentov v letu 2009*. B. k.: ATVP.
5. Banka Koper (2010). *Letno poročilo 2009*. Koper: Banka Koper.
6. Bešter, H. (1996). *Pokojninski sistemi v svetu in pri nas* (magistrsko delo). Ljubljana: Center Marketing International.
7. Cvetko, A. (2000). *Pravice iz Pokojninskega in invalidskega zavarovanja po novem zakonu*. Ljubljana: Bonex.
8. Čok, M. (2006, oktober). Dolgoročna vzdržnost slovenskega pokojninskega sistema. *Finance*, 191 (4), str. 22.
9. Delta, vzajemni pokojninski sklad (2010). *Letno poročilo za leto končano 31. decembra 2009*. Maribor: Delta VPS.
10. Generali zavarovalnica, Odprti vzajemni pokojninski sklad (OVPS) Leon 2 (2010). *Letno poročilo 2009*. B. k.: Generali zavarovalnica d. d..
11. *Individualno zavarovanje Pokojninske družbe A, d. d.*. Najdeno 10. junija na spletnem naslovu <http://www.pokojninskad-a.si/individualno-zavarovanje>.
12. Kalčič, M. (2001, 31. oktober). Prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje: razvoj in odprta vprašanja. *Denar: revija o davkih*, 11(16), str. 7–14.
13. Kapitalska družba, d. d.; Kapitalski vzajemni pokojninski sklad (KVPS) (2010). *Letno poročilo za 2009*. Ljubljana: Kapitalska družba (KAD).
14. *Kapitalski vzajemni pokojninski sklad (KVPS)*. Najdeno na spletnem naslovu 11. julija na spletnem naslovu 29010 <http://www.kapitalska-druzba.si/>.
15. Kociper, A. (2010, 23. junij). *Trije stebri za eno pokojnino. Osebne finance*. str. 4. Najdeno 1. avgusta na spletnem naslovu http://bor.czp-vecer.si/VECER2000_XP/2010/06/23/2010-06-23_STR-04-04_MX-01_IZD-01-02-03-04-05-06_PAG-OSEBNE-FIN.PDF.

16. *Kolektivno dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje Adriatic Slovenice*. Najdeno 17. julija na spletnem naslovu <http://www.adriatic-slovenica.si/insurance.cp2?iid=9098919428357941241&linkid=Insurance&cid=20842>.
17. *Kolektivno in individualno dodatno pokojninsko zavarovanje Prve*. Najdeno 17. julija na spletnem naslovu http://www.prva.net/dodatno_pokojninsko_zavarovanje.asp?FolderId=364.
18. *Kolektivno zavarovanje Pokojninske družbe A, d. d.*. Najdeno 16. julija na spletnem naslovu <http://www.pokojninskad-a.si/kolektivno-zavarovanje>.
19. Košak, M. & Berk A. (2007). *Zapiski predavanj pri predmetu Finančne institucije*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
20. Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve (b.l.). *Informacija o razvoju dodatnega pokojninskega zavarovanja v letu 2003*. Najdeno 25. maja na spletnem naslovu http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti__pdf/dpz_inf03.pdf.
21. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, *Dodatno pokojninsko zavarovanje, 2010*. Najdeno 25. junija na spletnem naslovu http://www.mddsz.gov.si/si/statistika/dodatno_pokojninsko_zavarovanje/.
22. Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve, *Izvajalci dodatnega pokojninskega zavarovanja, 2010*. Najdeno 25. junija na spletnem naslovu http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/delovna_razmerja_in_pravice_iz_dela/pokojninsko_in_invalidsko_zavarovanje/dodatno_pokojninsko_zavarovanje/izvajalci_dodatnega_pokojninskega_zavarovanja/.
23. Moja naložba, d. d. (2010, februar). *Letno poročilo za leto 2009*. Maribor: Moja naložba, d. d..
24. *Novi pogoji za upokojitev*. Najdeno 26. avgusta na spletnem naslovu http://www.seniorji.info/POKOJNINE_Starostna_pokojnina_Novi_pogoji_za_upokojitev_v_letu_2009.
25. *Ocena poslovanja Kapitalske družbe, d. d., v letu 2009*. Najdeno 11. julija na spletnem naslovu http://www.kapitalska-druzba.si/_files/1303/Gradivo_Mercator.pdf.
26. Odprti vzajemni pokojninski sklad Banke Koper, d. d. (2009, maj). *Letno poročilo 2008*. Koper: OVPS Banke Koper.
27. Pokojninska družba A, d. d. (2010, 10. februar). *Letno poročilo za leto, ki se je zaključilo 31. 12. 2009*. Ljubljana: Pokojninska družba A, d. d..
28. Pokojninska družba A, d. d.. Najdeno na spletnem naslovu <http://www.pokojninskad-a.si/>.

29. *Pokojnine po pokojninski reformi*. Najdeno 28. maja 2010 na spletnem naslovu <http://sviz.cezarus.si/?page=si/informacije/dpz/pokojnine-po-reformi>.
30. *Pokojninski načrt kolektivnega prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja PN Leon 2K*. Najdeno 3. avgusta na spletnem naslovu http://www.generali.si/fileadmin/user_upload/generali.si/test/Datoteke/Pokojninsko_zavarovanje/Pokojninski_nacrt_LEON_2K_EUR_2010.pdf.
31. *Pokojninski načrt kolektivnega prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja PN-PRO-01/02*. Najdeno 3. avgusta julija na spletnem naslovu <http://www.probanka.si/storitev/1080/Pokojninski-sklad-Delta>.
32. *Prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje*. Najdeno 11. julija na spletnem naslovu <http://www.banka-koper.si/>.
33. *Prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje Leon*. Najdeno 13. julija na spletnem naslovu <http://www.generali.si/fizicne-osebe/pokojninska-zavarovanja/podrobneje-o-zavarovanju-leon.html>.
34. *Povzetek poslovnega poročila KVPS za leto 2007*. Najdeno 3. avgusta na spletnem naslovu http://www.kapitalska-druzba.biz/_files/707/KD_KVPS_web_low.pdf.
35. *Povzetek poslovnega poročila KVPS za leto 2008*. Najdeno 3. avgusta na spletnem naslovu http://www.kapitalska-druzba.biz/_files/1086/povzetek_poslovnega_porocila_KVPS.pdf.
36. *Predstavitev Kapitalskega vzajemnega pokojninskega sklada*. Najdeno 9. julija na spletnem naslovu http://www.kapitalska-druzba.si/_files/1525/Predstavitev_Kapitalskega_vzajemnega_pokojninskega_sklada.pdf.
37. *Predstavitev Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje* Najdeno 2. avgusta na spletnem naslovu <http://www.zpiz.si/src/predstavitev/>.
38. *Prostovoljna dodatna pokojninska zavarovanja Zavarovalnice Triglav*. Najdeno 28. julija na spletnem naslovu <http://www.triglav.si/stran.asp?id=250>.
39. *Prva osebna zavarovalnica (2010). Revidirano letno poročilo 2009*. B. k.: Prva osebna zavarovalnica.
40. Pšunder, I. (2000, maj). *Zakaj dodatno pokojninsko varčevati?* Najdeno 2. avgusta na spletnem naslovu <http://www.vecer.com/clanek2010052605544037>.
41. *Skupna pokojninska družba, d. d. (2006). Pokojninski načrti kolektivnega prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja PN-SK-01*. Ljubljana: Skupna d. d..
42. *Skupna pokojninska družba d. d. (2010). Poslovno poročilo za poslovno leto, ki se je zaključilo 31. decembra 2009*. Ljubljana: Skupna pokojninska družba d. d..

43. Skupna pokojninska družba, d. d.. Najdeno 26. junija na spletnem naslovu <http://www.skupna.si/>.
44. Stanovnik, T. (2004, april). *Javne finance* (3. dopolnjena in popravljena izdaja). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
45. Štrovs, M. (2000). *Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju s komentarjem*. Lesce: Založba Oziris.
46. Štrovs, M. (2000a). *Pokojninsko in invalidsko zavarovanje (1. natis)*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
47. *Trije pokojninski stebri*. Najdeno na spletnem naslovu 28. junija na spletnem naslovu <http://cekin.si/clanek/zavarovanja/trije-pokojninski-stebri.html>.
48. *Vzajemni pokojninski sklad Delta*. Najdeno 18. julija na spletnem naslovu <http://www.probanka.si/storitev/1080/Pokojninski-sklad-Delta>.
49. *Zakaj prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje?* Najdeno 26. junija na spletnem naslovu <http://www.skupna.si/zanimivost.php>.
50. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. *Uradni list RS* št. 109/2006-UPB4.
51. Zakon o zavarovalništvu. *Uradni list RS* št. 109/2006-UPB2.
52. Zavarovalnica Triglav, d. d. (2008, september). *Sami sebi pripišite, kolikor mislite, da vam pripada*. B. k.: Zavarovalnica Triglav.
53. Zavarovalnica Triglav, d. d. (2010, april). *Revidirano letno poročilo za poslovno leto, ki se je zaključilo 31. decembra 2009*. Maribor: Zavarovalnica Triglav, d. d..
54. Zavarovanci kolektivnega in individualnega zavarovanja. Najdeno 26. junija na spletnem naslovu <http://www.moja-nalozba.si/zavarovanci.html>.
55. ZPIZ - Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Najdeno 10. julija na spletnem naslovu <http://www.zdravstvena.info/vsznj/zpiz-zavod-za-pokojninsko-in-invalidsko-zavarovanje/>.
56. Žnidaršič Kranjc, A. (2000). *Kako prevzeti odgovornost za lastno starost: prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.

PRILOGE

KAZALO PRILOG

<i>Priloga 1: Prikaz obračunanih stroškov in provizij ter obračunane bruto zavarovalne premije za pokojninske družbe in zavarovalnice.....</i>	1
<i>Priloga 2: Prikaz deleža obračunanih stroškov in provizij od obračunane bruto zavarovalne premije v %.....</i>	1
<i>Priloga 3: Prikaz obračunanih stroškov in provizij ponudnikov VPS po letih.....</i>	2
<i>Priloga 4: Prikaz obračunanih stroškov in provizij, bruto premij pokojninskih družb in zavarovalnic ter čiste sedanje vrednosti VPS v letih 2008 in 2009 v evrih.....</i>	2
<i>Priloga 5: Prikaz bruto premije zmanjšane za obračunane stroške in provizije v letih.....</i>	3
<i>Priloga 6: Delež posameznega upravljavca pri upravljanju VPS, merjen z obsegom čiste vrednosti sredstev, dne 31.12.2009.....</i>	3
<i>Priloga 7: Porast vrednosti enote premoženja VPS od 31. 12. 2008 do 31. 12. 2009.....</i>	4
<i>Priloga 8: Pregled doseženega donosa konec leta 2008 in konec leta 2009.....</i>	4
<i>Priloga 9: Seznam okrajšav.....</i>	5

Priloga 1: Prikaz obračunanih stroškov in provizij ter obračunane bruto zavarovalne premije za pokojninske družbe in zavarovalnice

PDPZ	Leto 2008	Leto 2009	Indeks obračunanih stroškov in provizij I _{2009/2008}	Leto 2008	Leto 2009	Indeks bruto zavarovalne premije I _{2009/2008}
	Obračunani stroški in provizije v EVR	Obračunani stroški in provizije v EVR		Obračunane bruto zavarovalne premije v EVR	Obračunane bruto zavarovalne premije v EVR	
Skupna	3.691.305	4.111.385	111,38	40.872.277	38.012.590	93,00
Pokojninska družba A	1.620.158	1.756.620	108,42	23.693.531	22.395.158	94,52
Moja naložba	1.180.098	1.322.992	112,11	14.667.585	14.897.646	101,57
Pokojninske družbe	6.491.561	7.190.997	110,77	79.233.393	75.305.394	95,04
Prva	2.558.808	2.960.496	115,70	28.223.444	28.680.943	101,62
AS	73.527	85.333	116,06	1.032.867	986.160	95,48
triglav	2.127.665	2.433.785	114,39	27.685.630	19.781.922	71,45
Zavarovalnice	4.760.000	5.479.614	115,12	56.941.941	49.449.025	86,84
Skupaj	11.251.561	12.670.611	112,61	79.233.393	124.754.419	157,45

Vir: Letna poročila pokojninskih družb ter lasten izračun.

Priloga 2: Prikaz deleža obračunanih stroškov in provizij od obračunane bruto zavarovalne premije v %

Ponudniki	2008	2009
Skupna	9,03	10,82
Pokojninska družba A	6,84	7,84
Moja naložba	8,05	8,88
Pokojninske družbe	8,19	9,55
Prva	9,07	10,32
Adriatic Slovenica	7,12	8,65
Triglav	7,69	12,3
Zavarovalnice	8,36	11,08
Skupaj	14,2	10,16

Priloga 3: Prikaz obračunanih stroškov in provizij ponudnikov VPS po letih

Vzajemni pokojninski skladi	Leto 2007	Leto 2008	Leto 2009	Indeks obračunanih stroškov in provizij I _{2008/2007}	Indeks obračunanih stroškov in provizij I _{2009/2008}
	Obračunani stroški in provizije v EVR	Obračunani stroški in provizije v EVR	Obračunani stroški in provizije v EVR		
AIII VPS	154.169	188.250	223.119	122,11	118,52
OVPS ¹	372.461	433.325	/	116,34	/
KVPS	2.026.000	2.507.000	2.563.000	123,74	102,23
Delta	96.554	118.568	129.627	122,80	109,33
Leon 2	165.109	191.207	218.559	115,81	114,30
Skupaj	2.814.293	3.438.350	3.134.305	122,17	²104,3

Vir: Poročila VPS ter lasten izračun.

¹ Pri OVPS Banke Koper nisem našla podatkov za leto 2009.

² Pri izračunu indeksa obračunane zavarovalne premije je izvzet OVPS Banke Koper.

Priloga 4: Prikaz obračunanih stroškov in provizij, bruto premij pokojninskih družb in zavarovalnic ter čiste sedanje vrednosti VPS v letih 2008 in 2009 v evrih

Ponudniki PDPZ	Leto 2008	Leto 2009	Leto 2008	Leto 2009
	Bruto premija	Bruto premija	Obračunani stroški in provizije	Obračunani stroški in provizije
Skupna	40.872.277	38.012.590	3.691.305	4.111.385
Pokojninska družba A	23.693.531	22.395.158	1.620.158	1.756.620
Moja naložba	14.667.585	14.897.646	1.180.098	1.322.992
Pokojninske družbe skupaj	79.233.393	75.305.394	6.491.561	7.190.997
Prva	28.223.444	28.680.943	2.558.808	2.960.496
AS	1.032.867	986.160	73.527	85.333
triglav	27.685.630	19.781.922	2.127.665	2.433.785
Zavarovalnice skupaj	56.941.941	49.449.025	4.760.000	5.479.614
AIII VPS	10.979.843,51	14.354.974,16	188.250	223.119
OVPS Banke Koper	24.053.090	/	433.325	/
KVPS	142.971.000	183.332.000	2.507.000	2.563.000
Delta	6.059.846	7.367.608	118.568	129.627
Leon 2	15.556.814	19.442.974	191.207	218.559
VPS skupaj	184.063.779,51	224.497.556,16	3.438.350	3.134.305
Skupaj	320.239.113,51	349.251.975,16	14.689.911	15.804.916

Vir: Poročila ponudnikov PDPZ in lasten izračun.

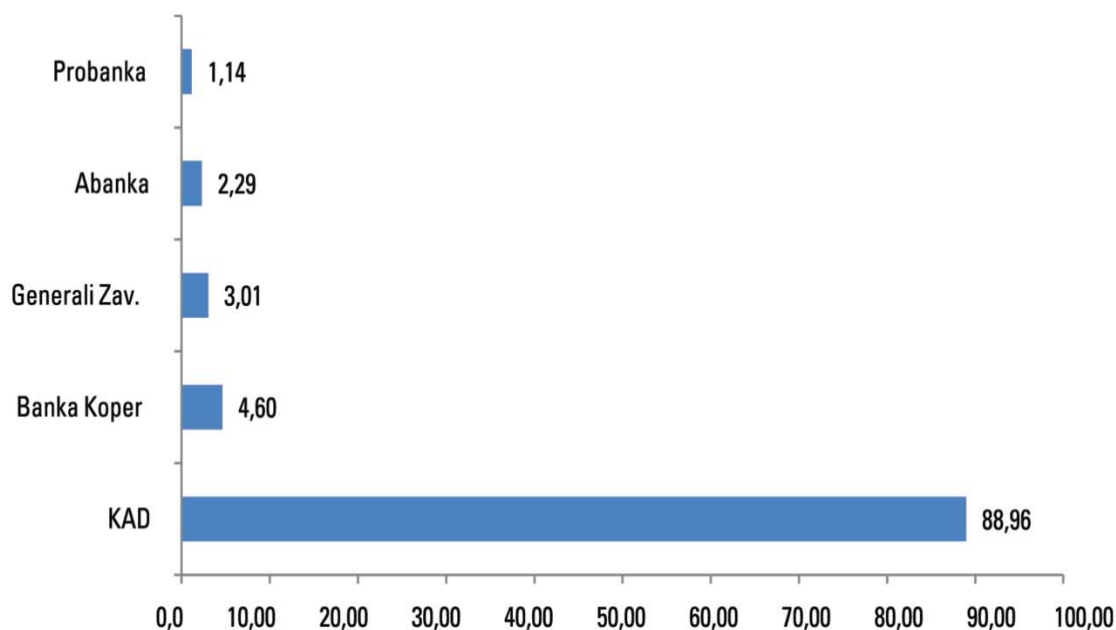
³ Pri VPS ni bruto premija, ampak imamo čisto sedanjo vrednost sredstev na zadnji dan v letu.

Priloga 5: Prikaz bruto premije zmanjšane za obračunane stroške in provizije v letih 2008 in 2009 v evrih

Ponudniki PDPZ	Bruto premija zmanjšana za obračunane stroške in provizije za leto 2008	Bruto premije zmanjšana za obračunane stroške in provizije za leto 2009
Skupna	37.180.972	33.901.205
Pokojninska družba A	22.073.373	20.638.538
Moja naložba	13.487.487	13.574.654
Pokojninske družbe skupaj	72.741.832	68.114.397
Prva	25.664.636	25.720.447
AS	959.340	900.827
triglav	25.557.965	17.348.137
Zavarovalnice skupaj	52.181.941	43.969.411
AIII VPS	10.791.593,51	14.131.855
OVPS Banke Koper	23.619.765	/
KVPS	140.464.000	180.769.000
Delta	5.941.278	7.237.981
Leon 2	15.365.607	19.224.415
VPS skupaj	180.625.429,51	221.363.251,16
Skupaj	305.549.202,51	333.447.059

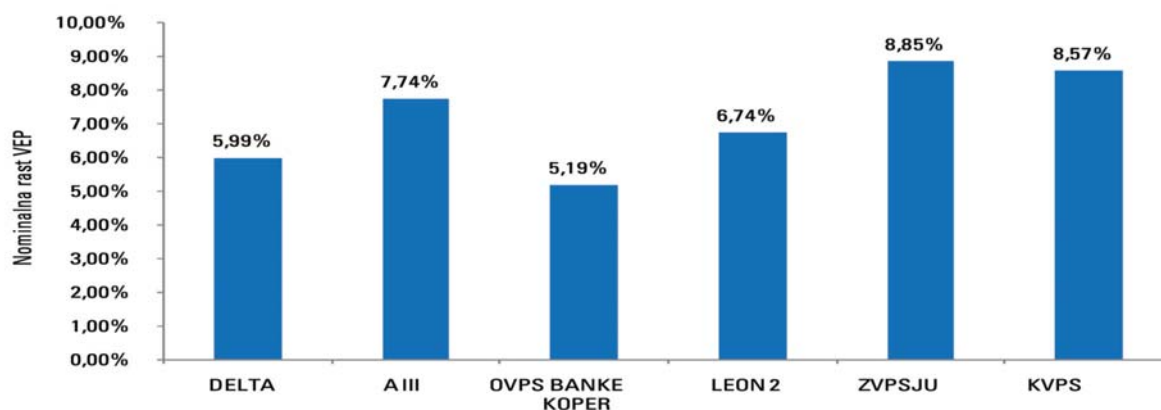
⁴ Za OVPS Banke Koper za leto 2009 nisem našla podatkov.

Priloga 6: Delež posameznega upravljavca pri upravljanju VPS, merjen z obsegom čiste vrednosti sredstev, dne 31.12.2009

Vir: ATVP, Poročilo o stanju in razmerah na trgu finančnih instrumentov v letu 2009, Slika 16, str. 37.

Priloga 7: Porast vrednosti enote premoženja VPS od 31. 12. 2008 do 31. 12. 2009

Vir: ATVP, Poročilo o stanju in razmerah na trgu finančnih instrumentov v letu 2009, Slika 18, str. 38.

Priloga 8: Pregled doseženega donosa konec leta 2008 in konec leta 2009

Ponudnik	Sklad	Letni donos za leto 2008	Letni donos za leto 2009
Skupna pokojninska družba	Skupna pokojninska družba	-3,39 %	4,38 %
Pokojninska družba A	Pokojninska družba A	1,06 %	3,77 %
Moja naložba	Moja naložba	-2,18 %	3,27 %
Abanka	AIII VPS	-5,29 %	7,74 %
Banka Koper	OVPS Banke Koper	-6,37 %	5,19 %
Kapitalska družba	KVPS	-12,18 %	8,57 %
	ZVPSJU	-9,05 %	17,94 %
	SODPZ	-9,37 %	7,62 %
Probanka	Delta	-6,25 %	5,98 %
Generali	Leon 2	-3,17 %	6,74 %
Prva osebna zavarovalnica	Skupaj	-1,06 %	3,09 %
	KS1	-0,52 %	3,36 %
	KS2	-1,15 %	3,45 %
	KS3	-1,06 %	2,99 %
	KS4	-1,27 %	2,84 %
Adriatic Slovenica	Adriatic Slovenica	-17,95 %	2,29 %
Triglav	Triglav	2,35 %	8,11 %

Vir: Prva osebna zavarovalnica, Revidirano letno poročilo 2009, str. 13.

SEZNAM OKRAJŠAV

AIII VPS	AIII vzajemni pokojninski sklad
ATVP	Agencija za trg vrednostnih papirjev
KAD	Kapitalska družba
KVPS	Kapitalski vzajemni pokojninski sklad
MDDSZ	Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
OVPS	Odprti vzajemni pokojninski sklad Banke Koper
PAYG	<i>Pay as you go</i>
PDPZ	prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje
PN	pokojninski načrt
SODPZ	Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja
VEP	vrednost enote premoženja
VPS	vzajemni pokojninski sklad(i)
ZPIZ	Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje
ZVPSJU	Zaprti vzajemni pokojninski sklad za javne uslužbence